

แหลมหญ้าคา สู่...ปัญญาคน

❖ **พระราชรัตนรังษี**
พระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย - เนปาล

พระราชรัตนรังษี ● แหลมหญ้าคา...สู่ปัญญาคน

แหลมหญ้าคา
สู่...ปัญญาคน

พระราชรัตนรังษี (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)

❖

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ | จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๖ | จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
ออกแบบปก - รูปเล่ม
ไพโรจน์ ชินศิรประภา (ครูติ๋ง)
piroj1961@yahoo.com
โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๔๓-๑๕๕๙
ประสานงาน
พระครูปลัดสมพงศ์ ญาณธีโร
หทัยภรณ์ กสิกิจนำชัย
ภาพ
พระสงกรานต์ กิตฺติวํโส (วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์)
ไพโรจน์ ชินศิรประภา (ครูติ๋ง)

❖

จัดพิมพ์และเผยแผ่โดย
วัดไทยพุทธคยา, วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์,
วัดไทยเชตวันมหาวิหาร, วัดไทยนวราชรัตนาราม (๙๖๐) ประเทศอินเดีย
วัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล
สถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐

สารบัญ

มุทิตาวาที

ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานแต่งตั้งและเลื่อนสมณศักดิ์พระสงฆ์ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในคุณูปการเป็นเอนกแก่พระพุทธศาสนาและประเทศไทย

มหาเถรสมาคมได้ให้การพิจารณาสรรหาท่านผู้มีฐานะของพระธรรมทูตผู้มีความเสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ศาสนกิจในสายงานที่อยู่ต่างประเทศ ซึ่งมี **สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)** ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศเป็นเสาหลักและให้กำลัง ทั้งกำลังไม้ กำลังมือ กำลังกาย กำลังใจ สอดคล้องเยี่ยมยามถามถึงโดยมอบให้ **ท่านเจ้าคุณพระพรหมสิทธิ**และคณะออกไปดูแลถึงวัดถึงประเทศที่พระธรรมทูตลงหลักปักฐานให้หมู่คนไทยและชาวพื้นภูมิภาคได้รับรู้ เป็นที่น่ายินดี และยังได้นำความยินดีนั้นมาเป็นกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้วยการนำความกราบเรียนมหาเถรสมาคมและเสนอให้จนเป็นที่ปรากฏในพระมหากรุณาธิคุณฯ ในครั้งนี้

ในนามของพระธรรมทูตไทยสายต่างประเทศ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจในประเทศอินเดีย - เนปาล ขอแสดงมุทิตาด้วยความยินดีในความงดงาม เกียรติประวัติอย่างสูงกับพระธรรมทูตทุกท่าน โดยเฉพาะสายอินเดีย-เนปาล มีพระธรรมทูต **พระมหา ดร.ปรีชา กตปุญฺโญ** เจ้าอาวาสวัดไทยนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล เป็น **พระครูนิโครธบุญญากร), พระครูสังฆรักษ์ปรีชา พุทธสโร** เจ้าอาวาสวัดไทยนวราชรัตนาราม ๙๖๐ (ชายแดนอินเดีย) เป็น **พระครูรัตนพุทธิวิเทศ, พระอธิการสุเมธ** เจ้าอาวาสวัดปัตมสุคันธวิหาร นครกาฐมาณฑุ ประเทศเนปาล เป็น **พระครูปทุมธีรากร**

จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ **"แหลมหญ้าคา สู่ปัญญาคน"** ขึ้นเป็นธรรมบรรณาการและมุทิตาจิตพร้อมกับพระธรรมทูตสายต่างประเทศที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและแต่งตั้งสมณศักดิ์ในปีนี้ด้วย ❖

พระราชรัตนรังษี (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)
หัวหน้าพระธรรมทูตไทย
สายประเทศอินเดีย - เนปาล
เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา อินเดีย

มุทิตากถา

...ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธออย่าได้ไปร่วมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ ครบบริบูรณ์บริสุทธิ์....

ในพรรษาแรกของการตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณของอ งค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงส่งพระสาวกไปประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก แยกย้ายกันจาริกไปทั้งหมด ๖๑ เส้นทาง หนึ่งในเส้นทางนั้นคือตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ที่พระพุทธองค์เสด็จไป

ณ จุดเริ่มแรกของการประกาศพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลนั้น มีประชาชนมากมายปฏิบัติตามทางพระศาสดาจนเป็นผู้ถึงพระรัตนตรัยและมีดวงตาเห็นธรรมเป็นจำนวนมาก และแม้พระพุทธองค์ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว เหล่าพุทธบริษัทของพระพุทธองค์ที่เข้มแข็งก็ได้ดำเนินตามพระธรรมคำสอนสามารถดำรงและ

นำพระพุทธศาสนาประดิษฐานไปทั่วโลกได้ โดยช่วงเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญคือในรัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช มีการส่งพระธรรมทูตไปประกาศพระพุทธศาสนานอกชมพูทวีปถึง ๙ สาย ไปไกลถึงกรีก อัฟกานิสถาน เป็นต้น และในสายที่ ๘ คือ **พระโสณเถระ** และ**พระอุตตรเถระ** ไปสุวรรณภูมิ การทำงานของพระธรรมทูตในยุคนั้นก็ทำให้พระพุทธศาสนาประดิษฐานอยู่ในประเทศไทยและทั่วโลกจวบจนปัจจุบัน

งาน **"พระธรรมทูต"** จึงถือเป็นงานที่มีคุณค่าเป็นมงคลอย่างที่สุด ด้วยเป็นงานที่มีพระพุทธเจ้าเป็นผู้มอบหมายและวางรากฐานไว้ พระสงฆ์ผู้เป็นสาวกของพระพุทธองค์ ผู้ดำรงด้วยศรัทธาที่ตั้งมั่นถูกต้องดีแล้ว ปฏิบัติศาสนกิจด้วยความเสียสละ อาจหาญ เป็นผู้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์แล้วนำไปเผยแผ่ให้ประชาชนได้เห็นทางพ้นทุกข์ งานของพระธรรมทูตโดยตรงอีกอย่างหนึ่งคือ งานปกป้องพระพุทธศาสนาให้พ้นจากผู้คิดทำลาย เช่น ในสมัยพระเจ้าอโศกมีพระปลอมถูกบังคับให้สึกถึง ๖๐,๐๐๐ รูป และหลังจากนั้นมีการทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ณ อโศการาม เมืองปาฏลีบุตร อินเดีย

สำหรับหน้าประวัติศาสตร์ชาวพุทธไทยที่จารึกไว้ **พระอุบาลีเถระ** เป็นพระผู้เป็นแบบอย่างของพระธรรมทูตในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้เดินทางฝ่าอุปสรรคอันตรายไปยังประเทศศรีลังกาตามคำขอของศรีลังกาในการเป็นพระอุปัชฌาย์

อุปสมบทแก่สามเณรชาวสิงหล เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาในศรีลังกา ท่านได้ปฏิบัติศาสนกิจสมบูรณ์และมรณภาพที่ศรีลังกา เรื่องราวของพระอุบาลีเถระจึงยังคงอยู่ในใจของชาวพุทธเสมอมา

ข้าพเจ้าในนามสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ และชมรมโพธิคยา ๙๘๐ มีเป้าหมายในการทำงานเพื่อหนุนเสริม และปกป้องพระพุทธศาสนา จึงตั้งเจตนาที่จะเห็นพระธรรมทูตไทย ปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัยและพระธรรมคำสอนที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ เฉกเช่น พระอุบาลีเถระผู้สวมหัวใจสิงห์ มีหลักศรัทธามั่นคง มีใจองอาจกล้าหาญ แน่วแนว ถือได้ว่าเป็นแม่แบบของพระธรรมทูตไทย ให้มีจิตใจมุ่งมั่นกล้าหาญที่จะว่ายทวนกระแสโลกาภิวัตน์ โดยใช้หลักธรรมาภิวัฒน์ พร้อมนำธรรมวิชัยจากแดนพุทธภูมิ ไปพลิกโลกให้สู่ความสงบสันติสุข

ในฐานะที่ประเทศไทยได้รับความไว้วางใจจากชาวพุทธทั่วโลกให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าจึงตั้งเจตนาที่จะเห็น **พระธรรมทูตไทยชูให้ชาวโลกได้ตระหนักว่าพุทธจะพลิกโลกได้อย่างไร เหมือนดังที่พระพุทธองค์ทรงหงายของที่คว่ำ พลิกมิจฉาทิฏฐิให้เป็นสัมมาทิฏฐิ พลิกอธรรมให้เป็นธรรม และด้วยศรัทธาที่ตั้งมั่นของพระธรรมทูตในการทำงานเผยแผ่ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า พุทธพลิกโลกย่อมเกิดขึ้นได้ไม่เกินเอื้อม**

อนึ่ง เนื่องในมหามงคลวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนม-

พรรษา ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์พระสังฆาธิการที่ได้บำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา โดยได้ปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศจำนวนทั้งหมด ๔๒ รูป และมีกำหนดเข้ารับพระราชทานสัญญาบัตร พัดยศ และผ้าไตร ณ วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ นี้

ในโอกาสนี้พระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล **พระครูสังฆรักษ์ปรีชา พุทธสโร** วัดไทยนวราชรัตนาราม ๙๖๐ รัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็น **พระครูรัตนพุทธิวิเทศ, พระอธิการสุเมธ** เจ้าอาวาสวัดปัตมสุคันธวิหาร นครกาฐมาณฑุ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล เป็น **พระครูปทุมธีรากร**

พร้อมกันนี้ **พระมหาดร.ปรีชา กตปุญฺโญ** เจ้าอาวาสวัดไทยนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ได้รับการตั้งสมณศักดิ์เป็น **พระครูนิโครธบุญญากร**

พระครูนิโครธบุญญากร ท่านเป็นพระอาจารย์หัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ ดูแลถวายความรู้แด่พระธรรมทูตในโครงการส่งเสริมพระสงฆ์ไปศึกษาและปฏิบัติธรรมเชิงลึก ณ แดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล ตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงปัจจุบันถือเป็นรุ่นที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ความรู้ที่ท่านได้นำถวายนั้นเป็นความรู้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก ทั้งยังกระตุ้นย้ำเตือนให้เห็นถึงความสำคัญของ

การเป็นพระที่มีศีลาจารวัตรงดงาม เพื่อให้เกิดศรัทธาต่อผู้พบเห็น อีกทั้งการศึกษาเชิงปฏิบัติการในสังเวชนียสถานและพระพุทธสถานที่สำคัญต่างๆ ในอินเดีย-เนปาล ท่านบรรยายได้อย่างละเอียดลึกซึ้งทั้งพระพุทธประวัติ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ทำให้พระธรรมทูตในโครงการฯ เกิดความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งศรัทธาที่เพิ่มพูนถึงขั้นยกระดับจิต เกิดความซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณขององค์พระศาสดา

ข้าพเจ้าในนามสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ และชมรมโพธิคยา ๙๘๐ ขอน้อมถวายมุทิตาสักการะคณะพระธรรมทูตที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์ในครั้งนี้ และขออาราธนาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย พร้อมด้วยความปฏิบัติดีของพระธรรมทูตทุกรูป ขอให้ทุกท่านเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา ประสบแต่ความเจริญงอกงาม ไพบูลย์ ในธรรมยิ่งยืนนานด้วยเทอญ ❖

ดร.สุภชัย วีระภุชงค์

เลขาธิการ สถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐

เลขานุการ ชมรมโพธิคยา ๙๘๐

พระราชรัตนรังษี

แหลมหญ้าคา
สู่...ปัญญาคน

พระราชรัตนรังษี (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)

หัวใจของความตั้งใจ

❖

ขอแสดงความชื่นชมความยินดี ความรักความเมตตา
และความสุขในการทำงาน
ต่อท่านทั้งหลายผู้มีใจตั้งมั่นต่อการทำงาน
ที่พุทธเจ้าทรงมอบหมายให้
เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของมหาชน

❖

๑

งานพระธรรมทูตเป็นงานของพระอรหันต์ สั่งการโดยผู้บังคับบัญชาสายตรง คือ **พระพุทธเจ้า** เราผู้เดินตามรอยพระอรหันต์นั้น ขออาสามาเป็นพุทธทาส คือผู้รับใช้พระพุทธเจ้ามารับงานพระธรรมทูตในวันนี้ จึงขอแสดงความยินดีต้อนรับธรรมทายาทแห่งพระธรรมทูตทุกท่าน

วันนี้ถือเป็นปฐมโอกาส ที่มานั่งหัวโต๊ะในฐานะผู้นำในการประชุม ซึ่งจัดกันเป็นวงเล็กๆ เรียกว่า พูดคุยกันในวงน้ำชา เจรจาเฉพาะวงในเท่านั้น วาระเช่นนี้มีแต่เรื่องใหญ่ๆ ทั้งนั้น แต่ **เมื่อเราหมั่นประชุมกันเนืองๆ ก็จะทำให้เรื่องใหญ่กลายเป็นเรื่องเล็กได้ ถ้าไม่เป็นเช่นนี้ก็จะทำให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องมาก เมื่อเรื่องมากก็ยากที่จะจบ** ก่อนที่จะจาก

ขอพูดให้พวกเราได้เห็นถึงความสำคัญของวาระการประชุมภาคพิเศษนี้

การที่เรามาช่วยกันนั่งจับงาน **เรื่องของหลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทของเส้นทางการเรียนรู้ การดูงาน เติมประสบการณ์ สานความคิด ผลิตความทรงจำ มุ่งกระทำสู่เป้าหมาย ส่องไฟฉายเส้นทางเดิน กล้าเผชิญมิจฉาทิฏฐิ ยอมรับการตำหนิผลิดอก หาทางออกบอกทางถูก แก้ปัญหาทั้งหลายทั้งปวงอยู่ในวงแห่ง “หลักสูตรพุทธภูมิศึกษา”** โดยมีผู้ร่วมประชุมเป็นนักวิชาการระดับมีสมองกับสองมือที่สอดคล้องกัน และคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ ทั้งหมด ๕ ท่าน เพื่อร่วมกันทำให้หลักสูตรการศึกษาเรียนรู้ดูงานในครั้งนี้ ได้ประสานประโยชน์ได้ครบเต็มที่ ใน **หลักสูตรของพุทธภูมิศึกษานี้ มีหัวใจสำคัญอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา** ซึ่งเนื้อหาของงานนั้นล้วนเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ทั้งสิ้น ทั้งงานด้านสาธารณสงเคราะห์ งานปกครอง งานสาธารณูปการ งานการศึกษา และที่สำคัญที่สุดก็คือ งานที่เรากำลังจะพูดถึงคือ **งานเผยแผ่พระพุทธศาสนา**

การเผยแผ่เป็นงานที่เริ่มต้นที่ใจก่อน

ในบรรดางานทั้งหลายที่มีอยู่ของพระสงฆ์นั้น ๓ งานแรก คือ งานสาธารณูปการ งานการศึกษา งานปกครอง สามารถทำสำเร็จลงได้ด้วย ๒ องค์ประกอบ คือ **"กาย"** กับ **"วาจา"**

ส่วนงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นงานที่พระพุทธเจ้ามอบด้วยพระหัตถ์ให้หมู่สงฆ์รับและส่งต่อภาระนั้น เป็นงานที่เริ่มต้นด้วย **"ใจ"** ก่อน ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ใจเป็นผู้นำ และทุ่มเทเสียสละ ใจรัก ใจประจักษ์แจ้ง ใจออกแรง ใจแสดงให้เห็น

ย้ำอีกทีว่า **งานพระธรรมทูตเป็นงานที่ต้องเริ่มต้นที่ใจ วาจาเป็นที่สอง กายมาที่สาม** จึงขอบอกว่างานนี้เป็นงานพิเศษ ที่ผู้ทำงานนี้ต้องเป็นผู้วิเศษ นำไปสู่ความแจ้งกระจ่าง นำไปสู่ความแตกต่างจากปุถุชนสู่อริยชน เราทุกคนที่มาอยู่พุทธภูมิย่อมเข้าใจ เข้าถึง เข้านอก ออกใน เห็นหัวใจในพระไตรปิฎก สามารถหยิบยกมาขยายออกสู่วาจาและระบายสู่กาย ในสีสันแห่งศีล สมาธิ ปัญญาต่อไป

■ พระสงฆ์ที่เข้าร่วมโครงการ ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับคณะกรรมการสถาบัน

งานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ถ้าคนใจไม่รัก ใจไม่นำทาง ไม่ให้ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ใจเป็นหัวหน้า งานการเผยแผ่ก็ไม่มีทางขยับจับวางได้อย่างสนิท คือ พิชิตความสำเร็จได้ยาก

งานการเผยแผ่เป็นงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจจากที่ท่องจำ แปรรูปจากการท่องจำไปสู่ความเข้าใจ จากความเข้าใจไปสลายพฤติกรรมอันมีมิจฉาทิฏฐิเป็นตัวหล่อเลี้ยง ซึ่งมีความเสี่ยงรอบด้าน ทำความเข้าใจกับการเติมพฤติกรรม อันเป็นสัมมาทิฏฐิให้แข็งแรง กล้าแสดงความกล้าหาญต่ออำนาจของตัณหาได้ งานการเผยแผ่ที่มีกฎข้อบังคับหรือมีข้อชี้ชัดว่าให้ทำอย่างไรแล้วจะได้อย่างนั้น จึงเป็นเรื่องยากที่จะมาตั้งกฎเกณฑ์เช่นนี้กับงานเผยแผ่

งานเผยแผ่พระพุทธศาสนานี้เป็นงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมวลชนภายนอกกำแพงวัด เป็นงานที่มีอิทธิพลมาก เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจได้ เพราะถ้าไม่ได้ใจคนที่มีใจรักในการทำงานที่พร้อมจะทุ่มเทลงไป คนทั้งหลายที่เข้ามาทำงานโดยไม่ให้ใจนั้นก็จะแสดงอาการที่ขุ่นเคืองเพราะความไม่เข้าใจ

ในจุดประสงค์ของการทำงาน

งานเผยแผ่นั้น ต้องสามารถนำพระธรรมคำสอนเข้าไปกระชับพื้นที่ในหัวใจของคนทั้งหลายให้รู้แจ้ง ให้รู้แล้วนำไปแจกแจง จนคนฟังเกิดความมั่นใจที่จะตั้งใจขัดเกลาจิตใจตนเองตามแนวของพระพุทธองค์ และสามารถนำพระธรรมไปใช้ได้ในชีวิตจริง ยังผลให้จิตใจตนเองมีความสุขและก่อให้เกิดสังคมเป็นสุขได้

งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นงานที่คนทำต้องมีกำลังวังชาที่พอเพียงต่อการนำคำสอนเหมือนว่ากระโดดข้ามกำแพงวัดไปเข้าสู่เขตคามบ้านเรือน สู่สถานศึกษา และทุกๆ สถานที่ซึ่งมีประสงค์จะศึกษาปฏิบัติ

งานเผยแผ่ศาสนาต้องเริ่มต้นที่ตัวเรา จัดการตัวเราให้เข้าที่เข้าทาง วางบทกฎเกณฑ์ให้ตัวเรารู้หน้ารู้หลัง ไม่ควรให้งานที่ยังไม่เสร็จออกนอกตัว ผลักให้เขาคนนี้ทำ ชี้ให้เขาคนนั้นทำ ประเภทเขาเต็มหัว หัวคิดมีแต่เขา ตัวเราก็เลยกลายเป็นคน **"มีเขา"** เขาว่าอย่างนี้ เขาบอกอย่างนี้ เพราะเขาพูดอย่างนี้ นี่คือตัวอย่าง อย่าให้ **"เขา"** ขึ้นหัว เราจะกลายเป็น

"คนมีเขา" เมื่อในหัวเรามีแต่เขา แล้วเมื่อไรเราจะประสบความสำเร็จ งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องเริ่มต้นที่เรา อย่าให้ **"เขา"** มาอยู่บนหัวโดยไม่จำเป็น

หลักธรรมครองใจ หลักงานเข้าใจ

งานประกาศพระพุทธศาสนาหรืองานเผยแผ่เป็นงานศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์มีเดช มีเหตุแห่งสิริมงคล งานเผยแผ่เป็นงานของคนขยัน เป็นงานของคนอยากทำ เป็นงานของคนศรัทธา เป็นงานตามคำสอนมากกว่าตามคำสั่ง เป็นงานของคนที่มีใจเป็นผู้ให้ ทุ่มเทกำลังใจเพื่อได้ให้

งานเผยแผ่จึงต้องเลือกคนมาทำงานอย่างถ่ายเทหัวใจให้ แล้วสามารถถ่ายทอดให้คนไปถ่ายทำต่อเป็นทอดๆ ได้ ถ้ามีแต่รูปแบบ คือ กาย วาจาเท่านั้น หากขาดสาระ ขาดการเทใจให้ ทุกอย่างก็ยังห่างไกลความสำเร็จ

การประกาศพุทธธรรมต้องสำนึกอยู่เสมอว่า **"พุทธธรรม คือธรรมของพระพุทธเจ้า ผู้เป็นสัพพัญญูรู้ทุกอย่าง"**

เมื่อเรามาแบกภาระงานของพุทธเจ้า เราจึงต้องออกกำลังให้มากๆ จึงจะขับเคลื่อนเลื่อนคำสอนไปป้อนให้มหาชนได้

ถ้าเราทำงานเผยแผ่จนแข็งแรงมีกำลังเพียงพอต่อการนำพระสูตร ๒๑,๐๐๐ พระวินัย ๒๑,๐๐๐ พระอภิธรรม ๔๒,๐๐๐ ไปบริหารจัดการ แล้วแจกจ่ายในส่วนอันควรต่อมหาชนผู้มีนัยน์ตาพร่ามัวเพราะเกลือกกลั้วอยู่ด้วยวัฏฏะซึ่งมีตัณหาหล่อเลี้ยงอยู่ ก็จะทำให้สังคมมีความเข้มแข็งขึ้น

เมื่อเราปรุงแต่งเสริมต่อพุทธธรรมให้แข็งแรงด้วยงานของพระธรรมทูต จะเป็นการหนุนเสริมเติมเชื้อกุศลให้งานปกครอง งานสาธารณูปการ งานสงเคราะห์ พลอยแข็งแรงไปด้วย มหาชนทั้งหลายก็จะได้รับอานิสงส์ของพระธรรมทูตที่ผ่านงานการศึกษาในพุทธภูมิให้ออกไปสู่มหาชน จะเกิดผลในความมั่นคงของพระพุทธศาสนา อันจะเป็นงานปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้อยู่รอดปลอดภัยจากมือไม้ของมิจฉาทิฏฐิที่มีอยู่เกลื่อนเมือง เปรอะเปื้อนบ้านเมืองนรกรุงรัง

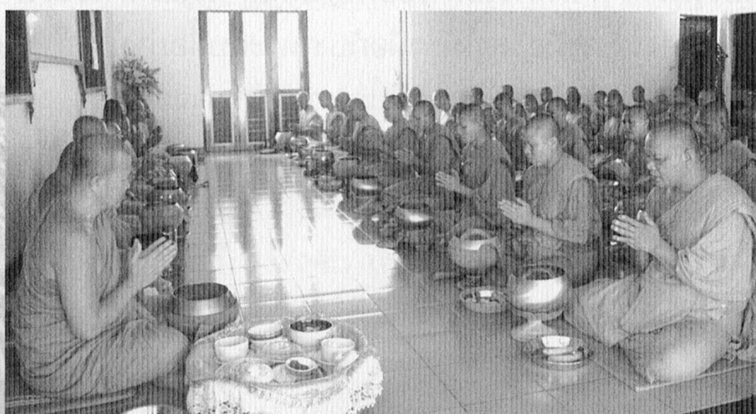
จึงขอเชิญชวนทุกท่านมาช่วยกันทำงานเผยแผ่งานดีๆ ดูพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นตัวอย่างก็ได้ เมื่อครั้งพระองค์

ทรงเป็นผู้รับภาระจัดการบริหารบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อย พระองค์ได้ทรงส่งตัวแทนออกไปสร้างสัมพันธไมตรีโดยใช้ธรรมะเป็นการสร้างสัมพันธภาพ ส่งพระนักเผยแผ่ออกไปประกาศพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธศาสนาที่ส่งออกไปทำให้พระองค์ได้ผลลัพธ์สะท้อนกลับมา คือได้คนที่ฟังธรรมแล้วเข้าใจ ปฏิบัติธรรมตามพระองค์ จนทำให้ประชาชนในบ้านเมืองเหล่านั้นเป็นเสมือนหนึ่งเมืองขึ้นต่อพุทธธรรมโดยปริยาย โดยที่ไม่ต้องส่งกำลังทหารเข้าไปยึดเลย แต่ส่งหลักธรรมไปยึดครองใจของคนทั้งเมือง กล่าวคือ ได้บุญได้บ้าน และได้ประเทศด้วย ทุกคนอยู่กันด้วยความสุข

ขอสรุปว่า การที่พวกท่านตัดสินใจภายใต้ความเมตตาของผู้บังคับบัญชาสายงานพระธรรมทูต มี **เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์** ผู้บังคับบัญชาสายตรงของงานสายต่างประเทศ สมเด็จพระเทพรัชมังคลาจารย์ **พระพรหมสิทธินายก พระราชปัญญาภรณ์** และผู้รู้เห็นเป็นกำลังใจ คือ **สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ พระธรรมสุธี พระพรหมสุธี** และอีกหลายๆ รูปที่ให้ใจแก่พวกเรา โดยเฉพาะโยมหัวใจพระ มีพระอยู่ในใจตลอดเวลา

คือ **คุณสุภชัย วีระภุชงค์** เลขาธิการสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ เราจึงได้เดินทางมาสู่แดนพุทธภูมิ ได้มาดูบทบาท ลีลาของอุปกรณ์อันเป็นกำลังการเผยแผ่ไปปรับใช้ในพื้นที่ที่พวกท่านอยู่อาศัย

ส่วนผมก็มาทำงานเช่นเดียวพวกท่าน ด้วยการมาเปิดเส้นทางแนวถนัด คือ **เส้นทางพุทธภูมิ** เพื่อเป็นสนามฝึกหัดจัดวาง ถากถางความรุงรัง จัดสรรคำเทศน์คำสอนจากที่ได้ลงสู่ภาคปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ทั้งหลายทั้งปวงเป็นกระบวนการร้อยรวมพวงมาลาแห่งธรรมะ เพื่อการประกาศ

พุทธศาสนาที่เรามีความรักความเทิดทูนสุดหัวใจให้กับผู้คนทั้งหลายในสังคม

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

วันนี้เราพบเห็นผู้คนในสังคมที่มีศาสนาให้เลือกมาก หันมาสนใจเลื่อมใสในพุทธธรรม ศรัทธาพระพุทธศาสนามากกว่าเก่า ในขณะเดียวกันก็มีส่วนที่ถอนหุ้นพุทธศาสนาออกไปนับถือศาสนาอื่น เรียกว่า "ที่เข้ามาก็มี ที่ออกไปก็มี ที่ยังงุ่นง่านๆ หาทางไปทางออกไม่ได้ก็มี" เราเป็นพระธรรมทูตจะวางไม้วางมือ ลงไม้ลงมือกับงานระดับนี้อย่างไร ถ้าเราไม่เข้าถึงใจ ไม่เอาใจเขามาใส่ใจเรา แล้วเราจะได้เขาเข้ามาในศาสนาเราได้อย่างไร หรือจะปล่อยให้ศาสนิกชนของเราถดน้อยถอยลง ให้เขาดูดคนของเราไปต่อหน้าต่อตา ขอให้ทุกท่านตรองให้ลึก ตรึกให้มาก แล้วจะลงไม้ลงมือกับเรื่องนี้อย่างเข้าอกเข้าใจมากกว่าที่เป็นมา

เราในฐานะสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้จะ

เป็นรุ่นหลังๆ พวกเราก็ยังได้ชื่อว่าเป็นทายาทของพระสงฆ์ สุปฏิปันโน เลือดเนื้อเชื้อไขของพระพุทธเจ้าผู้สืบทอดมาจาก ท่านอัญญาโกณฑัญญะ ขอให้ทุกท่านนำจิต ซึ่งเปรียบเสมือน เพชรเม็ดใหญ่ คือ **"ใจ"** ที่เราตัดสินใจให้หัวใจเดินทางมา อยู่ในดินแดนพุทธภูมิ มาศึกษาพุทธวจนะของพระพุทธองค์ ณ บ้านเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เรามาอยู่ที่นี่ แห่งนี้คือแผ่นดินที่พระพุทธเจ้าผู้เป็น ศาสดาเคยประทับอยู่ บรรดาพระอรหันต์เคยอาศัย ใครอยู่ ในผืนแผ่นดินนี้ด้วยศรัทธา ก็ได้ชื่อว่าอยู่ใกล้กับพระพุทธเจ้า ที่สุดแล้ว กายใกล้ ใจชิด ชีวิตติดแน่น เราควรเสริมแรงศรัทธา ในพระพุทธคุณให้แน่นหนัก ขยายผลดั่งที่เราได้ศึกษาใน สัมภารวิบากนั้น *กาย* ของเราตอนนี้ต้องทุ่มเทเต็มร้อย เพราะ อยู่ใน พุทธภูมิ *วาจา* เราควรกล่าวถึงภาษาของพระพุทธเจ้า ให้มากขึ้น ทั้งภาษาไทยและบาลี

ถ้าเรามั่นใจตามที่พระพุทธเจ้าทรงมอบหมายให้ผู้แทน ของพระพุทธองค์มาช่วยอุ้มชูเรา คือ พระธรรมวินัย ก็ขอให้ พระธรรมทูตทุกท่านได้แสดงออกด้วยการปฏิบัติตนตาม

พระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าให้เปล่งประกายออกมาเหมือนดั่งอาวุธ

ทำอย่างไรจึงจะให้พระธรรมวินัยเปล่งประกาย และทำอย่างไรให้คำสอนของพระพุทธเจ้าติดอยู่ในวาจา

ถ้าสงฆ์ได้ปฏิบัติตนจนเป็นสุปฏิปันโนโดยแท้ และคนก็สามารถเข้าใจพระสงฆ์ได้ถึงระดับนี้ เราจะไปได้ไกล และจะทำให้ท่านมีกำลังที่จะประกาศพุทธศาสนา

พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สุดยอด

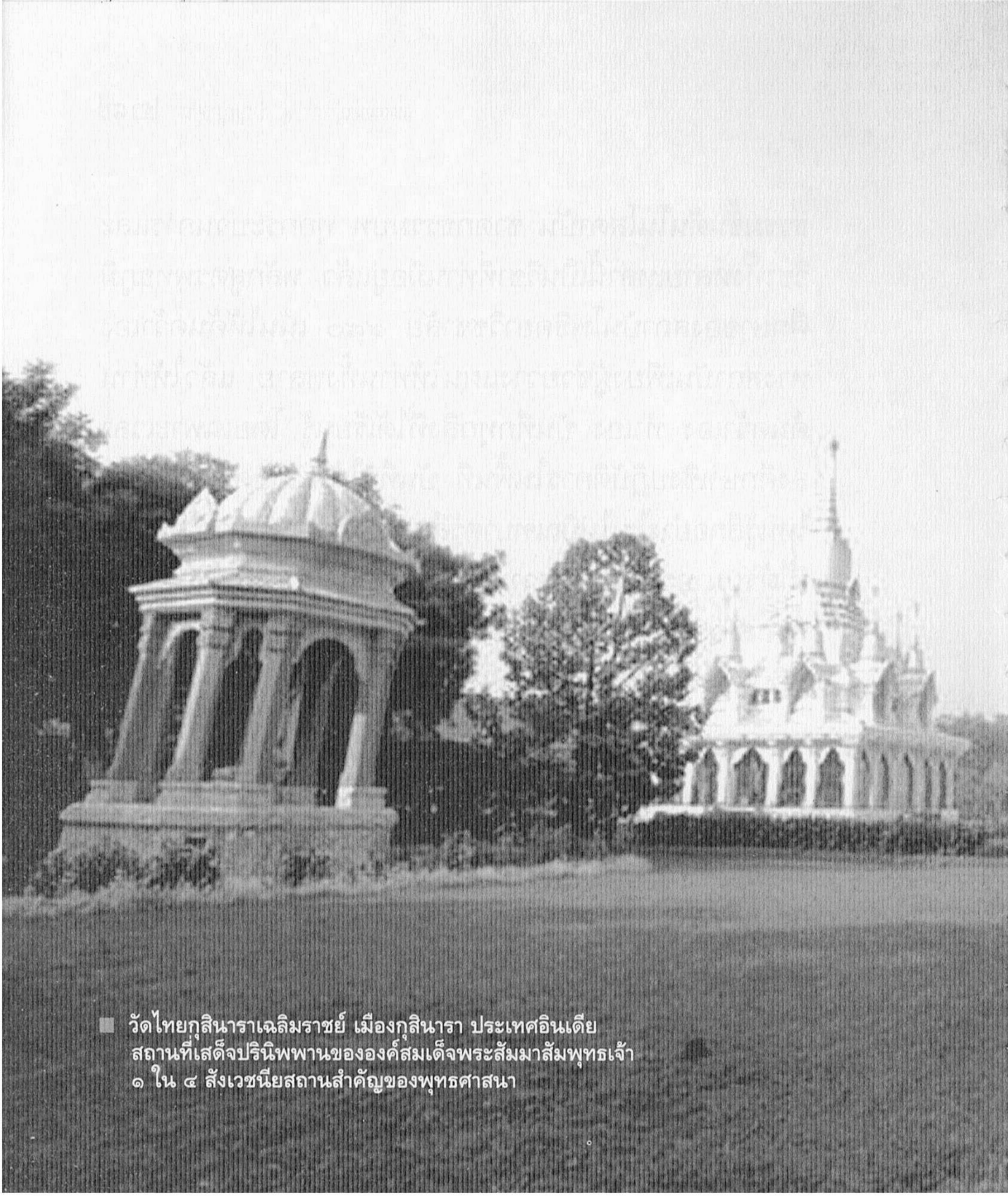
เราจะทำงานเผยแผ่อย่างไรเพื่อให้คนเข้าถึงพระพุทธเจ้า จะทำอย่างไรจึงจะสามารถประกาศได้ว่าพระพุทธเจ้าคือนายของพวกเรา เป็นผู้ประเสริฐและเจริญที่สุดในโลก เป็นพระศาสดาของเรา เราออกบวชเพราะต้องการเดินตามทางของพระศาสดา

การที่เรามารวมกันในวันนี้เพื่อศึกษาถึง **"หลักสูตรพุทธภูมิศึกษา"** เริ่มต้นตั้งแต่วิชาพุทธประวัติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี อริยสาวก อริยสาวิกา อุบาสกอุบาสิกา ผู้บรรลุ

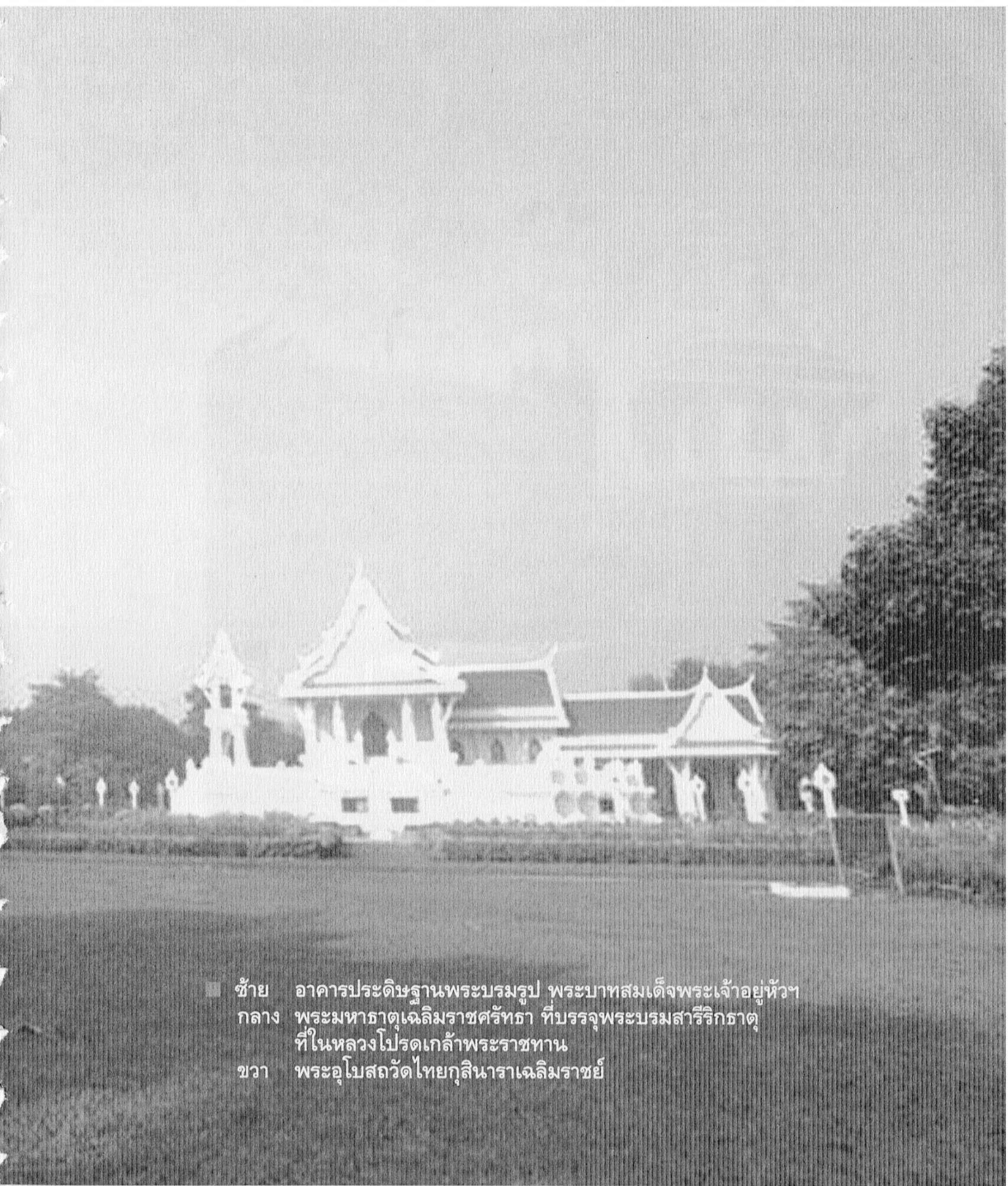
ธรรมชั้นต้นในโสดาบัน ชาดกธรรมบท ทุกกระบวนการและวิชาทั้งหลายเหล่านี้เป็นวิชาที่ท่านมีอยู่แล้ว หลักสูตรพุทธภูมิศึกษาของสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ เน้นให้ค้นคว้าเอง ทางสถาบันเพียงผู้ช่วยวางแผนให้ท่านทั้งหลาย แล้วให้ท่านค้นคว้าเอง ทำเอง บันทึกทุกสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยเฉพาะเวลาลงศึกษาเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ บันทึกให้ละเอียด ไปอยู่ตรงไหนรู้สึกอย่างไร ไปบิณฑบาตรู้สึกแบบไหน แล้วนำความรู้สึกที่ได้รับมาบวกรวมกับความรู้ที่อาจารย์แนะนำ แก้ไข เพิ่มเติม ทั้งในห้องเรียนและการศึกษาในพื้นที่จริง กลางคืนก็ให้นั่งสมาธิปฏิบัติธรรมอย่างเต็มกำลัง

ขอให้พระธรรมทูตทุกท่านได้ศึกษาค้นคว้าพระปริยัติศึกษาจากพระไตรปิฎก และนำความรู้กลับไปทำงานเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เพื่อความสุข สงบและสว่าง ของมหาชนในสังคม ❖

งานของคนขยัน ไม่มีวันน้อย
งานของคนขี้เกียจ แม้น้อยก็ไม่ดี

วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ เมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย
สถานที่เสด็จปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
๑ ใน ๔ สังเวชนียสถานสำคัญของพุทธศาสนา

■ ซ้าย อาคารประดิษฐานพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
กลาง พระมหาธาตุเฉลิมราชศรัทธา ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ที่ในหลวงโปรดเกล้าพระราชทาน
ขวา พระอุโบสถวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

■ อาคารสมเด็จพระเทพรัตน์ฯ

■ อาคารสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐
ที่วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

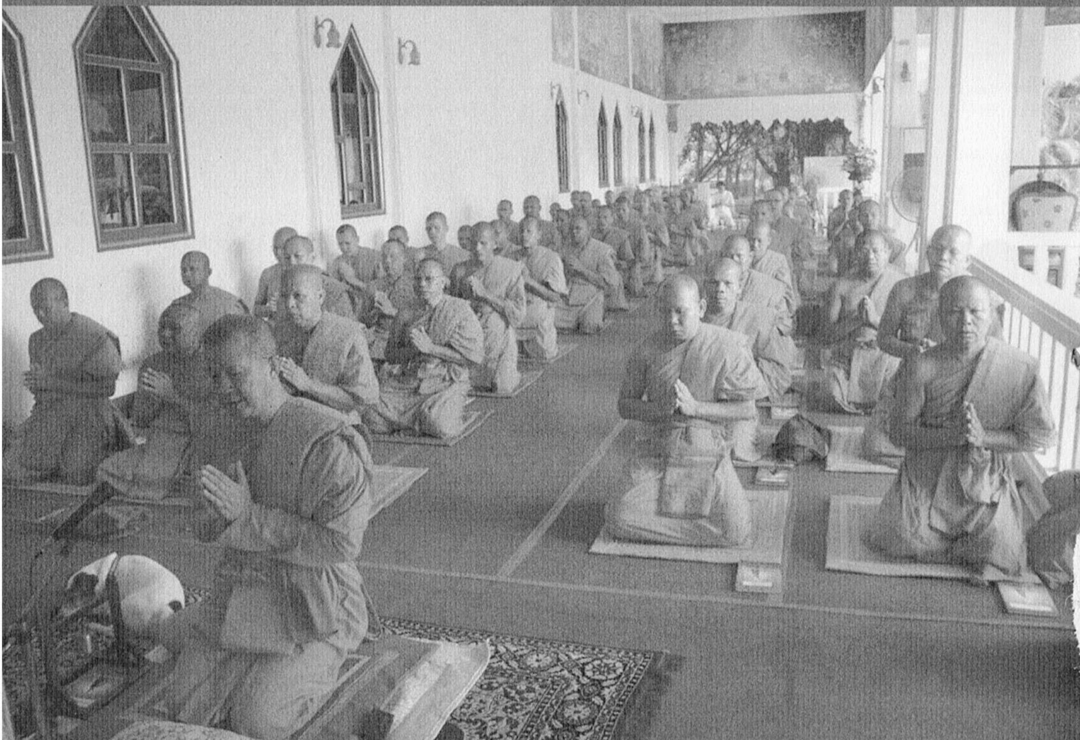

■ ห้องประชุม ธรรมวิจัยพุทธิพโล ของสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐

■ คณะพระนักศึกษา (พระธรรมทูต) ถ่ายรูปหมู่เป็นที่ระลึกหน้าสถูปปรินิพพาน

ก่อนศึกษา
เชิงปฏิบัติการ

❖

ความสมัครสมานในความดี
กับสามัคคีของหมู่สงฆ์
เป็นมงคลของการปฏิบัติงาน

❖

๒

ขอแสดงความยินดีและชื่นชมต่อความตั้งใจอย่างสูงต่อศากยบุตร ผู้ประกาศตนเองอย่างห้าวหาญเพื่อตามรอยบาทพระศาสดา เพื่อนำพาสิ่งที่ดีงามตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์กลับไปเป็นกำลังในการนำพาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง นำเรื่องที่เป็นสุขกลับไปดับทุกข์ในมาตุภูมิ คือ บ้านเกิดเมืองนอน หรือที่เราเรียกสิ่งที่ทำอยู่นี้ว่า **“โครงการระดมสมองเพื่อช่วยกันค้นคว้าหลักธรรมนำกลับไปแสดงในประเทศไทย”** เพื่อค้ำชูสถานภาพของคนไทยให้มีพระพุทธศาสนาในดวงใจ และมีใจอยู่ในสภาพปกติสุข

ผู้มีใจสูงคือมนุษย์ จะให้สูงสุด ๆ คืออริยะ

พระธรรมทูตรุ่นนี้เป็น **"รุ่นสรรหา"** คือ เป็นรุ่นที่ขอให้ท่านเจ้าคณะระดับจังหวัดกับระดับภาคเป็นผู้กำหนดสรรหาบุคคลที่เหมาะสม แล้วส่งมาให้ทีมพระธรรมทูต สายประเทศอินเดียเป็นผู้ช่วยดูแลงานนี้ พวกท่านจึงเป็นชุดพิเศษเฉพาะการที่มีเจตนาตรงไปที่ความร่วมมือร่วมแรง ช่วยกันสรรหาค้นคว้าหลักพุทธธรรมตามพระไตรปิฎก พระธรรมทูตชุดนี้จึงเปรียบเสมือนหมอยาที่เดินทางมาแสวงหาสมุนไพร ตามที่หมอชีวกท่านกล่าวไว้ว่า *"ไม่มีสิ่งใดในโลกหล้าที่ทำยาไม่ได้"*

ที่ชมพูทวีปมีตัวยาที่เป็นสมุนไพรแทรกอยู่ในสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศาสนา ความเป็นอยู่ ธรรมชาติ การศึกษา การเมือง

เป็นส่วนประกอบของสมุนไพรที่หาได้ยาก โดยที่เรามีตัวยาหลักในพระไตรปิฎกตั้งไว้แล้ว จะได้นำกลับไปเป็นยาปรมัตถ์ให้เกิดผล คือ ความเป็นปกติสุขแก่บ้านพุทธเมืองไทย

คำว่า **"ปกติ"** ในภาษาพระเรียกว่า **"ศีล"** ซึ่งแปลว่า เป็นปกติ มีความเป็นปกติ มีความหนักแน่นดั่งศิลาหินผา ศีลจึงเป็นแม่แรงยกสังคมที่ทรุดลงให้สูงขึ้นในระดับเป็นปกติได้ ศีลจึงเป็นทางด่วนที่ต้องนำมาพัฒนาสรรพสิ่งให้อยู่ในสภาพเป็นปกติให้เร็วที่สุด โดยอาศัยหลักธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง ศีลต้องคู่กับธรรม ที่เราเรียกกันจนคุ้นว่า **ศีลธรรม** ศีล คือสภาพที่คงความเป็นปกติไว้ และมนุษย์คือบุคคลผู้มีความเป็นปกติของคนที่มีใจสูง แต่จะมีใจสูงได้ต้องรู้จักการขัดเกลาพัฒนา

มนุษย์ที่เรียกตนว่าผู้มีใจสูงนั้น แต่ถ้าเราแอบไปถามสรรพสัตว์น้อยใหญ่ที่เป็นคนละพวกกับตนว่า *"มนุษย์มีภาวะจิตใจสูงตามที่เขาพูดกันหรือเปล่า?"* สรรพสัตว์หรือแม้แต่ปลาซิวปลาสร้อยก็คงจะบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า *"มนุษย์มีใจสูงได้อย่างไร ในเมื่อกินหญ้าไม่เป็น แต่กินเนื้อพวกเราเป็นๆ"*

คำว่า **"ใจสูง"** นั้น สภามนุษย์เองแหละที่ยอมรับกันเอง โดยไม่เกรงใจสัตว์อื่น แบบนี้แหละที่ทำให้มนุษย์ทั้งหลายกลายเป็นตัวอันตราย โลกวิบัติขัดสนก็เพราะคนขาดสำนึกของการมีจิตสูงอันเป็นปกติของพื้นจิต นั่นเอง

มนุษย์ผู้ที่ยังไม่ได้ขัดเกลาให้มีจิตใจสูงจะห้ำหั่นบีฑากันเอง อาฆาตจองเวร หวังเอาแพ้เอาชนะกันจนลืมเผ่าลืมพันธุ์ของมนุษย์ และยังทำร้ายสัตว์อื่นอีกจนกลายเป็นปัญหาของโลก เรียกว่าถ้าเปรียบเทียบกับสัตว์โลกนานาชนิดแล้ว ไม่มีพิษใดเท่าสัตว์มนุษย์ที่ไม่รับการฝึกฝนให้มีใจสูง

มนุษย์ที่ไม่ฝึกตน ไม่ดูแลตน ไม่เข้าใจตน มนุษย์เช่นนี้จะนำไปสู่อันตราย เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงต้องรู้จักวิธีพัฒนาตนเองก่อน เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่ต้องขีดเส้นใต้ว่า

จะต้องฝึกตนจึงจะถึงสิ่งอันประเสริฐ

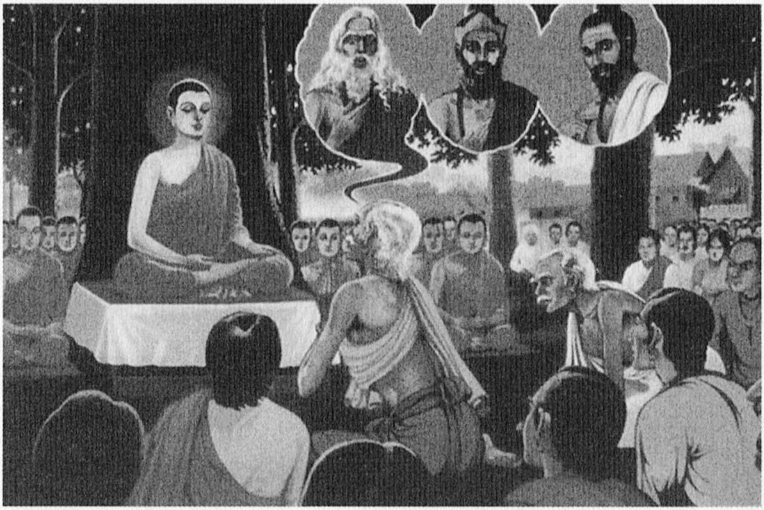
มนุษย์เป็นสัตว์อันประเสริฐเพราะฝึกตน

มนุษย์ที่ไม่ฝึกตนจะเป็นอันตรายยิ่งต่อการย่ำยีสิ่งแวดล้อมและสังคม ถ้ามนุษย์ไม่ใช่สิ่งที่เป็นอันตรายที่สุดแล้วนั้น หลังจากพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้แล้วคงจะไม่รีบด่วนไปฝึกบุคคลอย่างชฎิลสามพี่น้องก่อนเป็นแน่

ทางฝ่ายชฎิลสามพี่น้องพอรู้ว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จมาก็วางแผนลวงพระพุทธองค์ไปสู่โรงบูชาไฟเพื่อให้งูพิษฆ่าเพราะพิษงูรุนแรงมาก สามารถเจาะทะลุถึงหัวใจได้เร็วกว่าอาวุธใดๆ

แต่พระพุทธเจ้าผู้ฝึกตนทั้งทางโลกและทางธรรมก็พ้นภัยจากงู พร้อมทั้งได้แสดงอิทธิปาฏิหาริย์จนทำให้ชฎิลสามพี่น้องและบริวารอีก ๑,๐๐๐ คนยอมจำนนและศรัทธาเลื่อมใสพระพุทธองค์ และทูลขอบรรพชาอุปสมบท พระบรมศาสดาได้ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่เหล่าชฎิลสามพี่น้องและทรงแสดง **"อาทิตตปริยายสูตร"** โปรดภิกษุเหล่านั้นจนบรรลุเป็นพระอรหันต์

พระสูตรที่พระองค์ทรงตรัสสอนชฎิลสามพี่น้องก็คือโทษของความร้อน ความร้อนที่เกิดจากตัวคนจะส่งผลต่อ

■ พระพุทธองค์ทรงทรงแสดง “อาทิตตปริยายสูตร” สอนชฎิลสามพี่น้อง
อันได้แก่ อุรุเวลกัสสปะ นทีกัสสปะ คยากัสสปะ และบริวารจำนวน ๑,๐๐๐ คน

ความร้อนของโลก ความร้อนที่เกิดจากโทสะ โมหะ โลภะ จะเป็นต้นเหตุของการทำลายชั้นอากาศให้เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจก

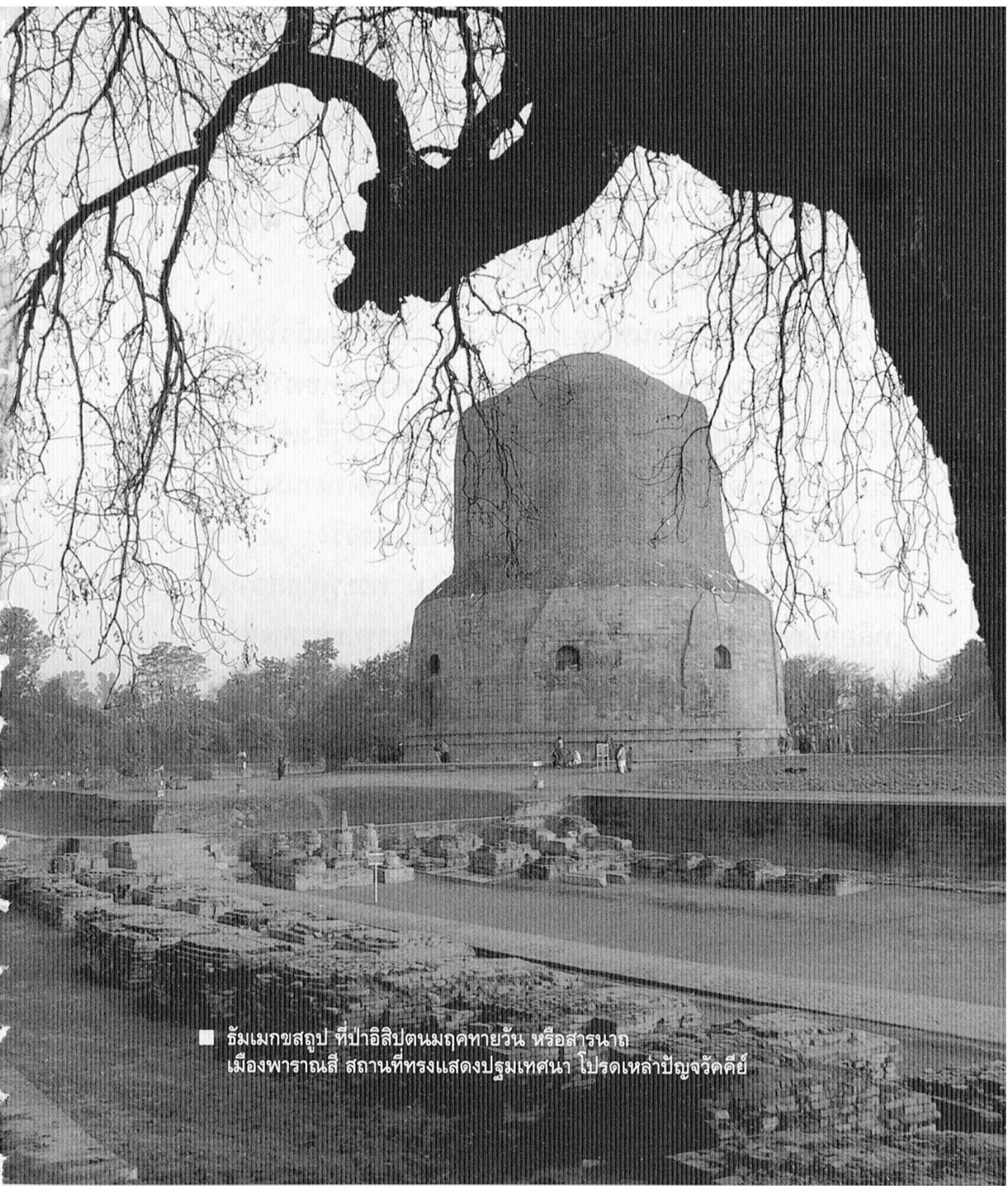
พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องความร้อนของกิเลสก่อนเรื่องใด ด้วยภัยความร้อนนั้นรุนแรงนัก ผลักดันสังคมให้มีความร้อนโดยไม่ว่าจะเป็นความร้อนที่ออกจากทางปาก หรือ

ทางกาย ก็จะขยายไปสู่วัตถุ บุคคล บ้าน เมือง โลก เนื่องเพราะความไม่รู้จริง

ผู้มีชัยชนะ ไม่กลับไปแพ้

ถึงวาระต้องไปศึกษาเชิงปฏิบัติการ หรือเรียกว่า **"ลงภาคสนาม"** สนามอันเป็นที่เคยประกาศชัยของผู้ชนะอย่างไม่กลับไปแพ้ สนามที่ประกาศสันติภาพและอิสรภาพของมนุษย์ นั่นคือสนามอันเป็นลานประกาศธรรมที่ชื่อว่า **"ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร"** ซึ่งเป็นปฐมเทศนาเทศนากัณฑ์แรกที่พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่เหล่าปัญจวัคคีย์

พระพุทธเจ้าพระผู้ตั้งพระพุทธศาสนาเป็นผู้ได้ชื่อว่ามีความชำนาญ มีความรู้แตกฉานขั้นบรรลุผลทั้งทางโลกและทางธรรม เรามานั่งกันอยู่ที่นี่ ไม่ใช่การเรียน บุคคลที่มานั่งพูดก็ไม่ใช่ผู้สอน ท่านเรียนมาแล้ว จบปริญญากันมาแล้ว เรามาอยู่ตรงนี้เพื่อเตรียมความพร้อม หลังจากที่มีความรู้ เป็นเจ้าอาวาส เป็นพระธรรมทูตแล้ว แต่วิชาที่เรียนมานั้นเป็นวิชาที่

■ ธัมเมกขสถูป ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน หรือสารนาถ
เมืองพาราณสี สถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนา โปรดเหล่าปัญจวัคคีย์

เกิดจาก "**ตำรา**" เท่านั้น จึงต้องมาศึกษาให้เห็น "**ตำตา**" เพราะ **"ร้อยตำราสู้หนึ่งตำตาไม่ได้"**

ผู้คงแก่เรียนท่านหนึ่งบอกว่า มาถึงอินเดียแล้วได้ไหว้พระแค่สองแห่งก็พูดออกมาในทันทีว่า พระพุทธศาสนาที่เรียนมาจากในตำรานั้น พอได้มาเห็นตำตาถึงได้รู้ซึ้งเข้าไปถึงในอกว่าเขาพูดถึงอะไร เรียนมาจากตำราและตำนานมาแล้ว ครั้งนี้ท่านมีโอกาสได้มาเห็นและสัมผัสกับของจริง ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ การขุดค้น สิ่งแวดล้อม พระพุทธสถานที่เหลืออยู่พอเพียงให้เราสาวไปถึงแก่นของพระพุทธศาสนาได้

ผมย้ำเสมอว่า ผมไม่ใช่ผู้สอน ท่านไม่ใช่ผู้เรียน เพียงแค่ผมเป็นผู้อยู่นาน ๒๖ ปี เท่านั้น แล้วเป็นเพียงผู้มาแนะนำว่าอะไรเป็นอะไร ดินขุดค้นได้จากส่วนไหน วันนี้ท่านต้องนำความรู้เก่าไปทดสอบและเทียบเคียงกับสิ่งที่เรียนมาให้ปรากฏเห็นชัดเจนแล้วนำกลับไปเทศนาให้คนอื่นรู้แจ้งเห็นจริงตามที่ควรเป็น ควรรู้ ควรเห็น นั่นคือหน้าที่ของพระธรรมทูต

พระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม

การศึกษาเราศึกษาจากครู ๓ ท่านหรือพระ ๓ องค์ คือ พระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม ซึ่งอยู่ในพุทธวิหารของพระไตรปิฎก มีพระไตรปิฎกเป็นแม่แบบดำเนินหน้าที่อย่างมีพระธรรมนำทาง อย่างท่านที่เรียนวิศวกรมาก็มาเติมว่า ธรรมวิศวกร คือเรียนรู้ไปเพื่อดูแลประเทศไทย ใครเรียนในด้านการปั้นการหล่อ เราก็ตั้งประติมากรรมนำสู่สันติภาพโลก เรามาศึกษาให้แตกฉานในพระไตรปิฎก

ยกตัวอย่างเรื่องความร้อน ถ้าเราไปเห่อตามฝรั่งว่า ร้อนเพราะอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ถ้าลองหันกลับไปดู **"อาทิตตปริยาย-สูตร"** โทษและคุณแห่งความร้อน เราจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยไม่ต้องเถียงกันอีก ส่วนภาคปฏิบัติเราก็มี ๓ ส่วนเช่นกัน ซึ่งยึดแบบแผนแนวทางกติกาให้เป็นหลัก

๑. ภาษาพระเรียกว่า **ศีล** หรือ **วินัย** ให้เป็นไปตามปกติ รักษากาย วาจาให้เป็นปกติเรียบร้อย หมายถึง รักษาศีลทางกาย รักษาศีลทางวาจา และรักษาศีลทางใจ

๒. มีที่วางใจ คือ **สมาธิ** มีความตั้งมั่นของจิต มีภาวะจิตแน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน และต้องเป็นสัมมาสมาธิ จนสามารถใช้ปัญญาพิจารณาในสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริงได้ การศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จนั้น ไม่ใช่การศึกษาที่เน้นการท่องจำหรือใส่ความรู้แล้วนำไปสู่วิชาชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเท่านั้น ทุกสาขาอาชีพต้องมีศีลธรรม จริยธรรม สู่การขัดเกลาสันดานมนุษย์ด้วย ถ้าการศึกษาเป็นไปได้อย่างนี้ ผลสุดท้ายเราก็จะมีความสุขชื่นบานกันทั้งประเทศ ขอฝากพระธรรมทูตทุกท่านว่าเราต้องทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงหัวใจพระธรรมคำสอน

๓. ปัญญา เป็นความรอบรู้ชัดถึงเหตุถึงผล มีปัญญาไว้ปราบกิเลส **ปัญญาในพระพุทธศาสนา หมายถึงปัญญาที่ดับทุกข์ได้** ปัญญาใดที่ดับทุกข์ไม่ได้ ไม่เรียกว่าปัญญาที่มาจากพระพุทธศาสนา ซึ่งมาจากโพธิตถาคต ปัญญาในการสร้างทุกข์ไม่ใช่ปัญญาจากพุทธศาสนา **ปัญญาในพุทธศาสนา คือมรรค ๘** เพราะดับทุกข์ได้ ปัญญาที่เราศึกษาตรงนี้เพื่อดับทุกข์แก่ผู้มีทุกข์ แก่สถานที่ที่มีทุกข์ แผ่นดินและอากาศที่มีทุกข์ นี่คือภาคปฏิบัติ

การเรียนในภาคสนามขอแนะท่านทั้งหลายไปค้นคว้าจากก้อนหินก้อนดิน ให้เห็นว่าหินมาจากสมัยไหน เตรียมการไปให้เรียบร้อย การศึกษาอย่างนี้เรียกว่าการศึกษาเชิงลึก ขุดไปถึงราก ถากให้ถึงแก่น แล่นให้ถึงที่ ชี้ให้เห็นทาง วางให้ถึงพื้น ยืนให้ถึงสัน ค้นให้ถึงคน พร้อมไปกับการศึกษาจากพระสูตร พระวินัย พระอภิธรรม จนประยุกต์ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นเพราะอะไร

คำสอนของพุทธเจ้าไม่ได้เป็นบทกลอนหรือเตรียมคำสอนจากห้อง แต่เป็นคำสอนที่เกิดจากการศึกษาและนำไปใช้สำหรับคนที่มีปัญหาชีวิตทุกระดับจึงกลายเป็นคำสอนเบ็ดเสร็จเป็นคำสอนที่ให้ความเป็นอิสระแก่มนุษย์ **การศึกษาที่แท้จริงจึงเป็นการศึกษาที่มุ่งนำมนุษย์ให้หลุดออกจากมุมมืดไปสู่แสงแห่งอิสรภาพได้คือ ไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา**

พระพุทธองค์เริ่มจากทุกข์ เราต้องศึกษาว่าพุทธเจ้าทรงแก้ปัญหาชีวิตที่เกิดทุกข์อย่างไร ศึกษาจนสามารถดึงพระสูตรออกมาใช้ให้ได้ และจะนำสิ่งเหล่านี้มาปฏิบัติจนเกิดการปฏิเวธได้ในที่สุด

ชีวิตปนเปื้อน สังคมจึงปนเป ศาสนาจึงหักเห

การศึกษาที่ไม่ผ่านการปฏิบัติจะมุ่งสู่การเป็นแชมป์ได้ยาก การศึกษาทุกอย่างต้องผ่านการปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติก็เหมือนกับผู้เรียนที่เป็นโปลิโอทางจิตวิญญาณ คือไม่สามารถรู้จริงได้ คือ เป็นการเรียนรู้เพียงจำเขามาพูด การศึกษาชนิดนี้เป็นสิ่งที่ต้องระวัง เราจึงควรทุ่มความเพียรไปเพื่อการเรียนรู้คำสอนของพระพุทธองค์ ไปสู่การปฏิบัติ คือ **มรรค**

มรรค คือหนทางแห่งทางสายกลาง หนทางถึงความดับทุกข์ หลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาประกอบด้วยหนทาง ๘ ประการด้วยกัน ปัญญาเห็นชอบ เห็นถูกตามความเป็นจริงด้วยปัญญา มีความคิดพิจารณาสิ่งกุศล มีการพูดในสิ่งดีประพฤติดี ทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต มีความเพียรในการกุศล มีสติรู้ตัวเป็นปกติ ฝึกจิตให้ตั้งมั่น การลงมือสู่การศึกษาในภาคสนามต้องมีหนทาง คือสถานที่ท่องไป แต่ต้องถามว่าเราจะเดินทางไปไหน ไปหาอะไร

โลกเดี๋ยวนี้กำลังสับสนเรื่องทางเดิน คนจึงต้องไปเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน ทางที่เดินไม่เดิน กลับไปนั่ง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความทุกข์ที่เห็นได้ชัดเจนของคนในสังคมว่า วันนี้คนในสังคมเขาสับสนเรื่องการใช้ชีวิตและสับสนทางเดินของชีวิต เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และสิ่งแวดล้อม

ถามว่าเรารู้ได้อย่างไรว่าสับสน เรารู้จากคำ แต่ละคนที่ออกมาให้สัมภาษณ์ต่างไม่มั่นใจในความอยู่รอดของตนเอง ไม่มีใครการันตีว่าจะอยู่รอดได้นานสักเท่าไหร่ เส้นทางของอนิจจังแรง และเส้นทางของทุกขังก็แรง แสดงว่าสภาพที่น่ารังเกียจแรง ดังนั้น ท่านที่มาศึกษาจะต้องศึกษาเพื่อหาทางสร้างทาง และบอกทางให้กับคนหลงทาง นี่คืองานของพระสงฆ์

ผลการเดินทางไปสู่ที่ใด ไม่สามารถบอกได้ว่าการเดินทางจะประสบสิ่งใดในบั้นปลาย แต่สิ่งที่จะบอกได้ในเป้าหมายผลก็คือ สุขหรือทุกข์ ร่มเย็นหรือเดือดร้อน สงบหรือวุ่นวาย

มีปีติมากที่เห็นพระธรรมทูตใช้เวลากลางคืนมาปักกลดรอบพระเจดีย์ ปฏิบัติทำสมาธิ ผมนึกถึงคำศัพท์ที่ว่า **"พุทธบริษัท"** คณะบุคคลที่นั่งล้อมพระพุทธเจ้าหรือบุคคลที่มี

■ คณะสงฆ์ที่เข้าร่วมโครงการ ปักกลดอยู่ที่ลานข้างพระมหาธาตุเฉลิมราชย์เจดีย์

พระรัตนตรัยคุ้มครองป้องกันภัย

เรามาจำพรรษาในแดนของพระพุทธองค์และได้ศึกษาพระธรรมคำสอนถึงที่บ้านของพระพุทธเจ้า โดยหวังที่จะนำผลกลับไปสื่อสานสร้างสรรค์ให้คนทั้งหลายได้วางใจไว้ที่พระพุทธองค์อย่างสนิท ไว้วางความคิดได้อย่างสงบ พบความสง่างามได้อย่างองอาจ ประกาศความเป็นพระพุทธศาสนาได้อย่างไพศาล มีงานทำอย่างทรงเกียรติ สุดท้าย **นิพพาน**

ก็คือผลปรากฏสูงสุด คือการดับทุกข์ไม่เหลือ

นิพพาน คือ การบริหารแบบเบ็ดเสร็จ หมายความว่า การบริหารแบบนี้จะไม่มีความเดือดร้อนหรือปัญหาตามมา นั่นคือ **นิพพาน เป็นความสุขสูงสุดปราศจากความระคายเคือง ที่จะเกิดจากความทุกข์ยากอีก**

สนามสมอง ประคองสม่ำเสมอ

เมื่อท่านทั้งหลายเดินทางไปสู่ที่ต่างๆ จะลงสู่ภาคสนาม สนามที่เราตั้งไว้เป็นสนามใหญ่ในเป้าหมาย ๔ สนาม คือ

๑. สถานประสูติ ๒. สถานที่ตรัสรู้

๓. สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๔. สถานที่เสด็จปรินิพพาน

ในสนามใหญ่ เรามีเป้าหมายตรงๆ อยู่ ๓ อย่าง เริ่มแรก คือ เราไปศึกษาเรียนรู้ ๓ ท่าน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ คือ พระพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง ผู้หักวงล้อแห่งสังสารวัฏ ศึกษาลงไปให้ลึกให้ถึงแก่นอย่างน้อย ๕ ประเด็น

๑. **พระพุทธเจ้าในเชิงของบุคคลในตำนาน**ที่มีคนกล่าวขานว่าคือ ภควา ตำนานในศาสนาพุทธ ฮินดู เชน อิสลาม และคริสต์ ระบุพระพุทธเจ้าว่าอย่างไร เอาเฉพาะในตำนานเขากล่าวขานว่าอย่างไร ทำไมพระพุทธเจ้าไปอยู่ในศาสนาต่างๆ มากมาย นั่นก็เพราะพระพุทธเจ้ามีตัวตนจริง มีพี่น้อง มีพ่อแม่ มีพระราชวัง ไม่ได้ระบุเฉพาะบ้านเลขที่เท่านั้น เป็นบุคคลในประวัติศาสตร์

๒. **พุทธานุสติ** เวลาเราไปพุทธภูมิ เช่น ไปพาราณสีแล้วอธิบายว่าพระพุทธเจ้าประทับนั่งตรงนี้ บางคนถามว่า ขอแน่ๆ นั่งตรงไหน ผมบอกว่า ดูโดยใช้จิตสิโยม อย่าใช้ตา พอลองหลับตาแล้วจะเห็นเลยว่านั่งตรงไหน

อธิบายต่อได้ว่า นี่แหละ พอจิตสงบ นิมิตปรากฏ คือความพ้องของจิตจากที่สั่งสมมา เมื่อจิตมีพุทธานุสติ ตรงนี้แหละที่ทำให้เห็นพระพุทธเจ้า แม้แต่เสียงสวดมนต์ที่เราสวดทุกวัน ถ้ามีพุทธานุสติ เราจะไม่ได้ยินเสียงของพระสวดเลย เราจะได้ยินเสียงพระพุทธเจ้าอย่างเดียว เพราะบทสวดเหล่านี้เป็นบทสวดของพระพุทธเจ้า เป็นพุทธวจนะทั้งนั้น ขอให้จิต

ของท่านมีปีติ ปราโมทย์ และปัสสัทธิ ขอแค่มีสามอย่างก็เพียงพอแล้ว ถึงพระพุทธเจ้าทันที

๓. พระพุทธเจ้าในฐานะของบุคคลในประวัติศาสตร์ ในฐานะพระศาสดาที่มีคุณวิเศษ เราต้องรู้ว่าก่อนจะมาเป็นพระพุทธเจ้าได้นั้นต้องสั่งสมบารมี ไม่รู้กี่ภพชาติ ชีวิตต่อชีวิต นับเท่าที่จำได้ ๕๐๐ ครั้ง พระองค์ตรัสเอง ยืนยันเองว่าการตรัสรู้ของพระองค์ยืนยันด้วยบุพเพนิวาสานุสสติญาณ รู้ชาติเก่าที่เกิดมาทั้งหมด

เราต้องรู้ว่า ก่อนประสูติพระองค์มีปาฏิหาริย์อย่างไร พิเศษอย่างไร มีคุณสมบัติพิเศษกว่ามนุษย์อย่างเราอย่างไร พอไปถึงสถานที่จริงทุกท่านต้องมองให้ทะลุ มองให้ออก พอไปยืนอยู่หน้าเสาหิน จะต้องเห็นว่าเมื่อพระองค์อุบัติลงมาสู่เมืองมนุษย์ในเวลาเที่ยงวันเป็นอย่างไร เสด็จออกจากครรภ์พระมารดาแบบไหน ด้วยอาการเช่นไร เราต้องมองพระพุทธเจ้าให้ออกในฐานะที่มีคุณสมบัติพิเศษ

๔. เราต้องเห็นพระพุทธเจ้าในฐานะเป็นพระศาสดาเอกของโลก หมายความว่าเป็นผู้นำในศาสนาทั้งหลาย พระพุทธเจ้า

ทรงทรมานร่างกายถึง ๖ ปี ลองไปอ่านในพระสูตรดู ผู้ที่มองทะลุย่อมถึงอุเบกขาธรรม คือ ความวางเฉย เพราะรู้และเฉยจนพร้อมจะรับมือแก้ไขในทุกสถานการณ์เหมือนพระพุทธเจ้า เราเรียกว่ามี **"บารมี"** วางเฉยมีสองอย่าง คือ

๑. เฉยเพราะมีความรู้และมีวิชา

๒. เฉยเพราะความไม่รู้ อวิชชา มีผู้สนับสนุน คือ ความซึมลึกซึมเศร้า เป็นต้น

การไปดูว่าพระพุทธเจ้าทรงพระดำเนินอย่างไร กี่ก้าว และกล่าวอาสภิวาจาว่าอะไร อย่าไปตั้งข้อสงสัยว่าพระพุทธเจ้าประสูติมาแล้วเสด็จดำเนินได้เจ็ดก้าวจริงหรือ ไม่ใช่เรื่องที่จะตั้งความสงสัยในพระศาสดาของตนเอง

ลองคิดง่ายๆ เอาแค่ว่าเราลืมตาได้อย่างไรดีกว่า อัศจรรย์ไหม ทั้งที่ไม่มีอะไรยึดเหนี่ยวเปลือกตาเลย อัศจรรย์มาก ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ทำได้อย่างไร เราสั่งได้ไหม เพราะฉะนั้น อะไรที่เป็นธรรมชาติอัศจรรย์หมด

พระพุทธเจ้าท่านเกิดมาเพื่อตรัสรู้ เป็นบุคคลที่ได้รับการพยากรณ์ว่าจะต้องเป็นผู้ตรัสรู้ พระโพธิสัตว์มีอยู่สอง

ประเภท คือ **นิยตโพธิสัตว์** และ **อนิยตโพธิสัตว์** เป็นบุคคลที่ตรัสไว้ในพระคัมภีร์ว่าจะต้องได้ตรัสรู้ สิ่งที่ควรจะตั้งใจให้มากคือ การศึกษาพระธรรม คือ คำสอน ให้รู้ชัดว่าแต่ละสถานที่มีพระสูตรใดที่ตรัสสอนอะไรบ้าง และคำสอนเกิดมาจากตัณหาอะไร เกิดจากความโกลาหลอะไร เกิดจากเรื่องอะไร บุคคลที่พระพุทธเจ้าสอนไม่ใช่คนที่มีความทุกข์เท่านั้น แต่ยังมีคนที่เป็นสุขอยู่แล้วและอยากสุขเพิ่มขึ้น และอยากได้ปัญญามาประดับความรู้ให้ไปสู่ความสุขที่แท้จริงในความเป็นพุทธ

คำสอนพระพุทธเจ้าจึงมีทั้งคำสอนที่สอนพระอรหันต์ทั้งหญิงและชาย อริยสาวิกา อริยสาวก อริยอุบาสก อริยอุบาสิกา และผู้บรรลุธรรมทั้งหมดเราต้องตีความว่าท่านทั้งหลายที่บรรลุแล้วเกิดผลอะไร เช่น สมัยก่อนมี **ยสกุลบุตร** ในสมัยพระสมณโคดมพุทธเจ้า ยสกุลบุตรนี้เป็นหนุ่มเพลย์บอยชอบไปเที่ยวฟังนางรำร้องเพลง ไปเจอนางรำดีที่ไหนก็ซื้อมาไว้ที่บ้าน เก็บมาหมด เห็นไหมร้ายกว่าคนปัจจุบันอีก เพราะปัจจุบันเก็บนางรำที่บ้านไม่ได้

วิเคราะห์ - เจาะลึก - ฝึกจริง

แต่แล้วท่ามกลางความเพียบพร้อมด้วยกามคุณทั้ง ๕ ที่กำลังบำเรออยู่ คืนหนึ่งยสกุลบุตรก็ม่อยหลับไปก่อนและเป็นฝ่ายตื่นก่อน เมื่อตื่นขึ้นมาก่อนจึงได้พบเห็นนางรำทั้งหลายหลับใหลไม่ได้สติ บ้างก็น้ำลายไหล บ้างก็ละเมอ บ้างมองไปคล้ายซากศพ พอมองเห็นเช่นนี้จิตก็เกิดเบื่อหน่าย

■ ยสเจดีย์ สถานที่ยสกุลบุตรได้พบกับพระพุทธเจ้า
ปัจจุบันอยู่ภายในบริเวณพุทธอุทยานประวัติศาสตร์ สารนาถ เมืองพาราณสี

จนยสกุลบุตรถึงกับอุทานว่า *"ที่นี่วุ่นวายหนอ ผู้เจริญทั้งหลาย ที่นี่ขัดข้องหนอ"* จึงออกจากบ้านไป แล้วสุดท้ายก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ เป็นพระยสเถระ หนึ่งในพระมหาเถระลำดับแรกๆ ของพระพุทธเจ้า ซึ่งได้รับการบรรพชาโดยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา โดยเป็นพระสงฆ์องค์ที่ ๖ ของโลก แม่ของพระเถระก็คือ **นางสุชาดา** ผู้ถวายข้าวมธุปายาสแด่พระองค์นั่นเอง

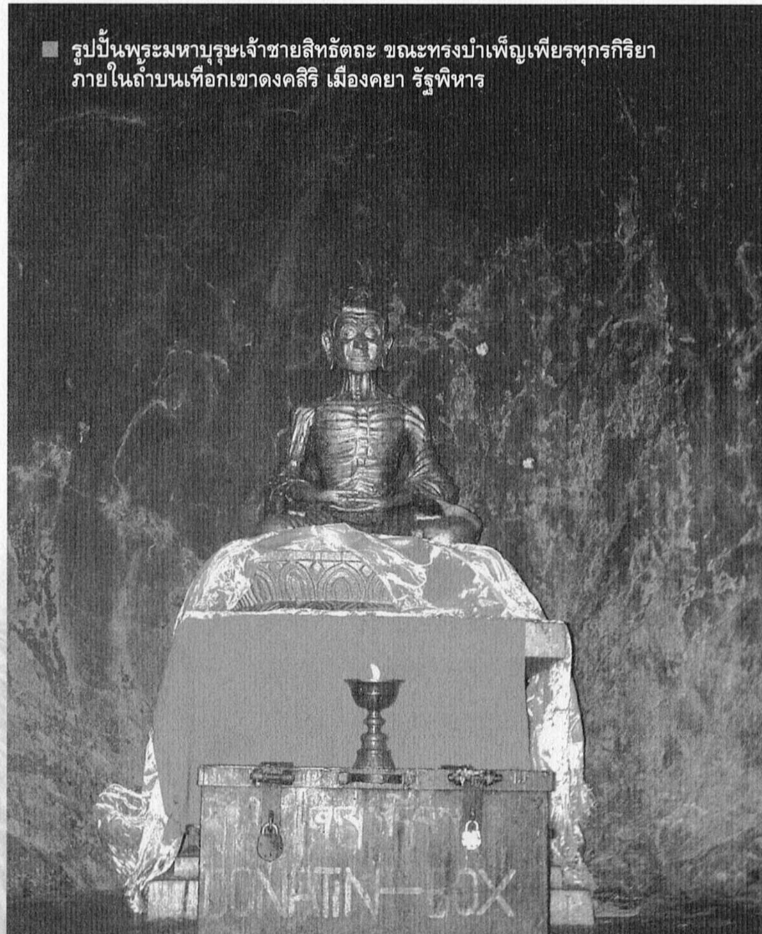
เราต้องเข้าไปศึกษาให้ละเอียดลงไปว่า พระพุทธเจ้าทรงทำอย่างไรจึงสอนคนบรรลุพระอรหันต์ได้

หนึ่ง เพราะแม่ช่วย เพราะถวายอาหารให้พระพุทธเจ้าเลยได้อานิสงส์มาคุ้มครองลูก

สอง ลูกมีช่องทางที่เตรียมการอย่างไรจึงบรรลุ ได้แก่การบำเพ็ญเพียรมาแล้วอย่างไร เกิดเป็นใคร เห็นอะไร เราก็ต้องย้อนว่ากว่าชีวิตจะมาเป็นอย่างนี้ได้ แทนที่จะไปไนท์คลับทำไมหนีไปหาบุคคลที่จะทำให้ได้ตรัสรู้ ฉะนั้น ท่านต้องไปทำการศึกษาในส่วนนี้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระธรรมให้สมกับได้ลงไปศึกษาภาคสนาม

ก่อนจะเข้าถึงพระธรรมเช่นนี้ล้วนมีเบื้องหน้าเบื้องหลังหรือบุพพกรรมแตกต่างกัน อย่างโจรที่ออกเที่ยวปล้นฆ่าคนอย่าง **องคุลิมาล** ก็บรรลุธรรมได้ ครู พ่อค้า คนไม่มีผ้านุ่งโดนโคแม่ลูกอ่อนขวิดตายก็บรรลุธรรมได้ แสดงว่าสงฆ์เป็นองค์กรที่มาจากหลากหลายถิ่น แต่เมื่อมารวมกันก็เสมอภาคบรรลุธรรมเป็นอริยบุคคลได้ทุกคน เป็นความเสมอภาคที่พระพุทธเจ้าประทานให้ การเกิดของพระพุทธเจ้าโยงมาถึงการเกิดของพระธรรม พระสงฆ์ และผู้บรรลุธรรม ตรัสรู้ ต้องมีความรู้ การศึกษาค้นคว้าจากสิ่งที่อยากรู้ พิสูจน์ให้คนอื่นเห็นว่าตนเองก็รู้ได้

พระพุทธเจ้าบำเพ็ญทุกรกิริยา ๖ ปี เพื่อบอกทุกคนว่าพระองค์เรียนมาหมดแล้วเป็นการบอกว่า อะไรผิด อะไรถูกด้วยการลงมือทำจริง เพื่อไม่ให้เกิดการโต้เถียงว่าท่านรู้ได้อย่างไร อีกทั้งท่านยังแต่งงานมาแล้ว ทำให้บอกได้ว่ากามร้ายแรงและมีพิษอย่างไร มียศมีลาภเป็นทุกข์อย่างไร พระองค์เป็นราชา มีทหาร มีทรัพย์สมบัติเงินทองเยอะแยะความสุขทางโลกมากมาย ทำไมพระพุทธองค์ถึงทรงทิ้งได้

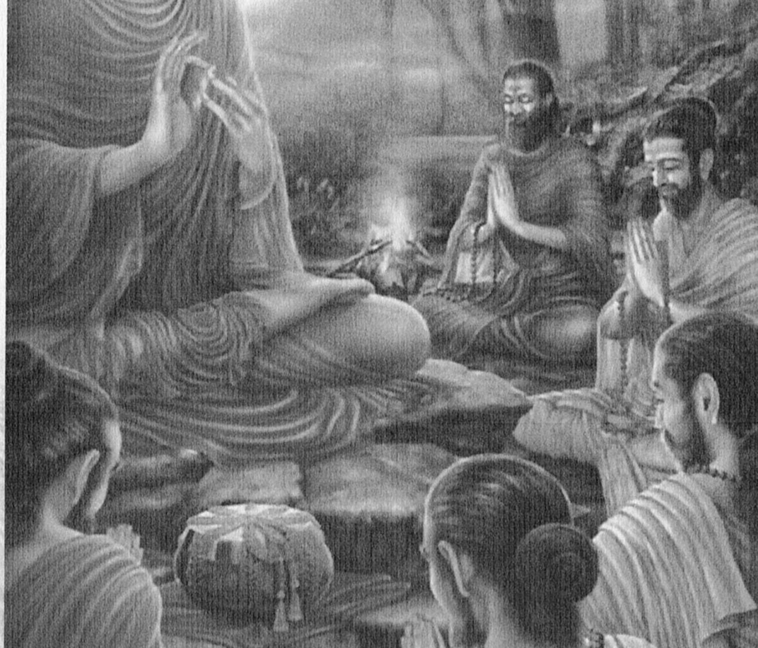

รูปปั้นพระมหาบุรุษเจ้าชายสิทธัตถะ ขณะทรงบำเพ็ญเพียรทุกรกิริยา ภายในถ้ำบนเทือกเขาดงคสิริ เมืองคยา รัฐพิหาร

วันนี้ทุกท่านก็ได้ละทิ้งความสะดวกสบาย (ชั่วคราว) มาเพราะรู้อยู่แล้วว่ามาอินเดียลำบาก ท่านมาได้เพราะรู้จักบุญคุณของพระพุทธศาสนา ถ้าไม่รู้จักบุญคุณเช่นนี้จะมาทำงานให้พระพุทธศาสนาอย่างนี้ไหม หนทางลำบากต่อการมานะเพราะคนไทยเรานี่ขี้กลัวจริงๆ เลย พอเขาบอกว่า ประเทศอินเดียสกปรก ก็ไม่อยากมาแล้ว

การลงภาคสนาม อย่างเช่น สถานที่แสดงปฐมเทศนา ท่านต้องไปตีความให้แตก ให้เห็น ให้ชัดเจนว่า งานชิ้นแรกของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร มองให้เห็นว่าก่อนจะแสดงปฐม-เทศนาท่านได้เตรียมการสอนมาถึง ๔๕ วันจากใต้ต้นโพธิ์

มีบ้างไหมครูในสมัยนี้ที่สอนศิษย์แค่ ๕ คน แต่เตรียมความพร้อมถึง ๔๕ วัน แสดงว่าพระศาสดาให้เกียรติแก่ความเป็นครูมาก เพราะคนทั้งห้า คือศัตรูที่เคยเป็นมิตร และคนที่เรียน ๕ คน สอบผ่านเพียง ๑ เดียว อีกสี่คนไม่สำเร็จ ท่านก็พยายามต่อ พอจบจากนั้นแล้วได้ ๕ องค์มาแล้ว ก็นำเศรษฐีมาเพิ่มอีก ๕๔ คน เพื่อกระจายพุทธบริษัท โดยการสั่งให้พวกเธอจงแยกย้ายกระจายไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา

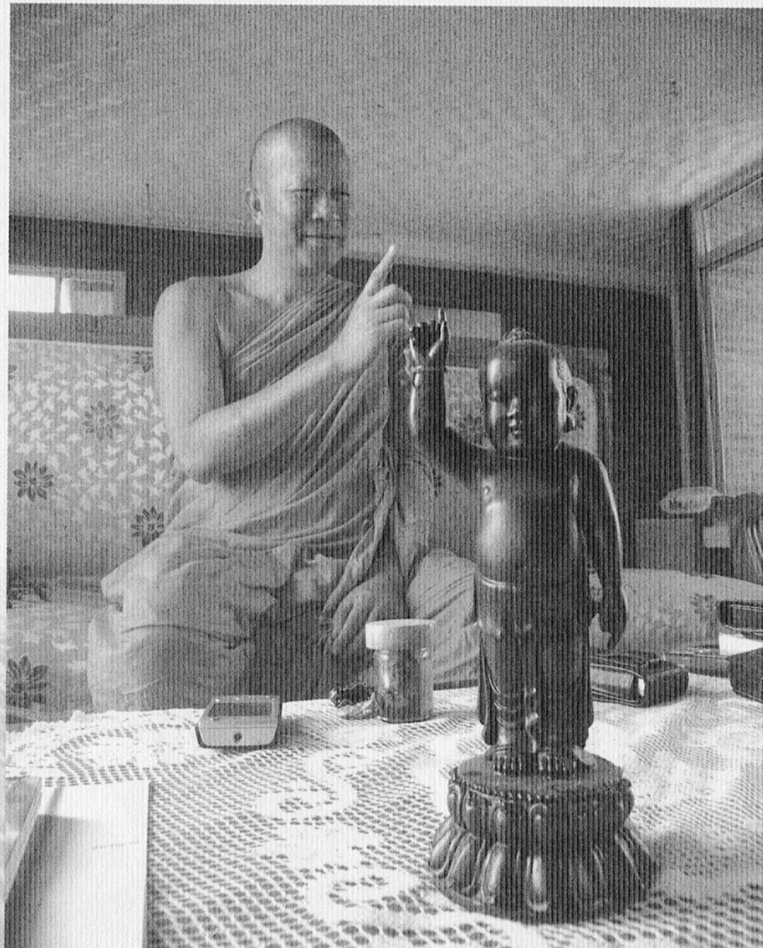
พระพุทธองค์ทรงแสดง "ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร" แก่เหล่าปัญจวัคคีย์

ตั้งแต่วันนั้นถึงวันนี้ หลักฐานที่ปรากฏ คือ ทุกคนล้วนทำงานฟรี ทำได้อย่างไร อันนี้ท่านควรไปวิเคราะห์เรื่องการทำงาน

๔. ศรัทธาความเชื่อมั่น ถ้าไปถึงลุมพินี ต้องเชื่อมั่นแบบไหน อย่ากังขาว่าท่านเดินได้จริงหรือไม่ วิริยะ คือความเพียร ต้องเห็นความเพียรในนั้น

การศึกษาเชิงปฏิบัติการภาคสนามต้องมีสติ ต้องมีตัวกำหนดว่ามากไป น้อยไป หรือพอดี ต้องมีสมาธิ ต้องมีความตั้งใจมั่น ปัญญา คือความรอบรู้ แล้วทำอย่างไรจึงจะทำให้พระศาสนาถูกนำไปปรับกระบวนใช้ในบ้านเรา พัฒนาตาคน หูคน จมูกคน ลิ้นคน ใจคน คือต้องไม่มองเห็นคนเป็นศัตรู ไม่มองเห็นคนต่างความคิดเป็นศัตรูหูฟังแต่ในเรื่องที่เป็นมงคล ไม่สร้างศัตรูเพิ่ม ลิ้นพูดอย่างไรคนฟังจึงจะไม่ตีกัน กายวางอย่างไรจึงจะงดงาม คือควรอยู่ในที่อันควร ใจของเราทำอย่างไรจึงจะเป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน

ทั้งหมดนี้คือหลักการที่ตั้งขึ้น เพื่อนำผลไปช่วยกันดูแลและบำรุงรักษาประเทศไทยของเรา ทั้งฝ่ายบริหาร ตุลาการ นิติบัญญัติ และทุกภาคส่วน ❖

งานเชิงรุก
คือปลุกให้ตื่น

❖

ขอแสดงความชื่นชมยินดีต่อท่าน
ผู้มีใจรักภักดีในศาสนกิจงานพระธรรมทูต
งานพระธรรมทูตเป็นงานศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้า
มอบให้พระอรหันต์เป็นผู้ทำ
สมัยนั้นพระธรรมทูตเป็นพระอรหันต์ล้วนๆ
ไม่มีปุถุชนปนอยู่เลยแม้แต่องค์เดียว

❖

๓

ผู้ทำการเผยแผ่ได้ในยุคแรกที่พระพุทธเจ้าทรงไว้วางพระทัยจะต้องเป็นอริยบุคคลเสียก่อนทั้งนั้น จึงกล้าบอกในที่ประชุมแห่งนี้ว่า **งานพระธรรมทูต เป็นงานศักดิ์สิทธิ์ที่เริ่มต้นด้วยมือพระอรหันต์** ทุกองค์ที่ได้รับมอบหมายจึงมีศรัทธา มีเจตนา และมีปัญญาที่ตรงกัน ความเบี่ยงเบนของการทำงานในสมัยแรกจึงไม่มีการชี้นำ จึงมีพลังสู่ประโยชน์และความสุขของมหาชนโดยแท้

ที่กล่าวมาทั้งหมดประสงค์ให้เกิดความเชื่อมั่นกับทุกท่านว่า **งานนี้ไม่ใช่ธรรมดา เพราะเป็นงานที่ทำให้คนธรรมดากลายเป็นอริยบุคคล** จึงให้แนวทางชี้นำให้ท่านรับเอาคัมภีร์

อุดมการณ์พระธรรมทูตตามแบบฉบับของพระพุทธเจ้าให้จงได้

เราได้รับความไว้วางใจจากท่านเจ้าอาวาส เจ้าคณะ และมหาเถระสมาคม ท่านอนุโมทนารับทราบในความตั้งใจของพวกท่าน พอสื่อออกข่าวกระจายไป เสียงสะท้อนกลับล้วนสรรเสริญกับความเอาใจใส่ต่องานพระศาสนาถึงกับลงทุนลงแรงไปตั้งหลักงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแดนดินถิ่นกำเนิดพระพุทธศาสนา จึงเป็นความงดงามแห่งอุดมคติของท่านอีกส่วนหนึ่งด้วย

งานใดๆ ที่เราทำกันอยู่จนเคยชิน ส่วนมากก็จะใช้การแต่งตั้งกันก่อน ต่อจากนั้นค่อยทำงานตามที่เขาให้เป็น แม้ทำไม่เป็นก็ต้องทำให้เหมือนเป็น เพราะเขาแต่งตั้งมาแล้วขืนทำไม่เป็นก็เสียหน้าคนตั้ง ส่วนใหญ่เมื่อถูกแต่งตั้งแล้วบุญกุศลในตำแหน่ง และเสียงชยันโตในวันรับตราตั้งล้วนมีอิทธิฤทธิ์อิทธิเดชไม่นานก็เป็นไปเอง

แต่งานพระธรรมทูตเป็นงานที่ต้องปฏิบัติเป็นก่อนแล้วค่อยแต่งตั้งกันทีหลัง หรือบางท่านไม่มีใครแต่งตั้งเลยก็เป็น

พระธรรมทูตโดยการทำงาน คำว่า **"การเทศน์ การสอน"** ก็น่าจะสงเคราะห์ลงในงานพระธรรมทูตนี้ได้ด้วย

งานพระธรรมทูตแม้ไม่มีใครมาแต่งตั้งให้เป็น หากแต่เรามีใจรักภักดีในพระรัตนตรัย แล้วนำคุณแห่งพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ไปประกาศในที่ใดๆ ให้มีคนเข้าใจแล้วปฏิบัติตาม มีปัญญารู้แจ้งเห็นจริงตามนั้น ผู้แสดงให้แจ่มแจ้งเป็นที่ประจักษ์บุคคลนั้นถือเป็นพระธรรมทูตได้เลย เพราะสามารถสื่อความหมายที่ตนได้ปฏิบัติแล้วเห็นแล้วให้ผู้อื่นได้รับผลจากที่ตนปฏิบัติ พระธรรมทูตเป็นอย่างนี้นะครับท่าน

เมื่อเราทำหน้าที่พระธรรมทูตโดยตัวเราแล้ว ผู้ใหญ่ที่ท่านมีอำนาจในการแต่งตั้ง ท่านจึงให้กำลังใจเราโดยตั้งให้เราเป็นพระธรรมทูตสายนั้นสายนี้ หรือสายในประเทศกับสายต่างประเทศ เราก็เลยพลอยได้รับกำลังหนุนเสริมเติมให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น สำหรับคนที่มีใจรักงานประเภทนี้ขอแสดงความรักความนับถือโดยทั่วถึงกัน ณ โอกาสนี้

งานพระพุทธศาสนามีมาก สำหรับพระ เรามีงานรักษาพระวินัย ๒๒๗ ข้อ งานเผยแผ่พระพุทธศาสนามี ๘๔,๐๐๐ ข้อ พวกท่านเลือกมาทำงานใหญ่ คือ งานเผยแผ่ ย่อมมีทางไปและมีโอกาสมากกว่าให้เราเลือกปฏิบัติได้ตามกาล ตามคน ตามสมาคม ตามยุค ตามสมัย เราจะยกไปทั้งหมดก็คงไม่ได้ ต้องเลือกสรรด้วยสติปัญญา คัดนำมาให้เป็นประโยชน์ต่อผู้แสดงและแจ่มแจ้งต่อผู้สดับ

วันนี้ศาสนาของเราต้องการผู้ที่มีใจศรัทธาที่แท้จริงต่อพระรัตนตรัยมาช่วยกันพัฒนางานให้แข็งแรงยิ่งขึ้น คณะผู้ก่อตั้งเพื่อการสนองงานพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเราจึงได้คัดนำพวกท่านมาชุบย้อมปลูกฝังในพุทธภูมิซึ่งเป็นขุมกำลังแห่งศรัทธา แห่งความเพียร แห่งการระลึกได้ แห่งความตั้งใจมั่นและความรอบรู้

ไม่มีที่ใดในโลกที่จะมีพลังในการเปิดตา เปิดหู เปิดจมูก เปิดลิ้น เปิดกาย เปิดใจได้เท่ากับแดนกำเนิดเกิดพระศาสนา เพราะพระพุทธเจ้าก่อนจะตรัสรู้ ก็อาศัยผืนแผ่นดินนี้บำเพ็ญตนเป็นพระโพธิสัตว์นับชาติเป็นร้อยๆ ชาติ อาศัยแผ่นดินนี้

ปั้นตนให้เป็นองค์พระพุทธ สอนคนให้เป็นพระอรหันต์ แสดงว่าเมล็ดข้าวที่เกิดจากผืนแผ่นดินนี้ น้ำที่ซึมผ่านผืนธรณีแห่งนี้มีพลังให้ผู้มาดื่มมาอาบได้กลายเป็นอริยบุคคล มีพล-กำลังพาตนพ้นจากอบาย ขนถ่ายสรรพสัตว์ข้ามโอฆสงสารยกระดับให้ถึงพระนิพพานได้

ดีแล้วที่พวกท่านเลือกมาอยู่ในพุทธภูมินานถึง ๙๙ วัน ในประเทศไทยคณะสงฆ์มีความหวังและตั้งใจในระดับสูงในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงอยากได้คนไปช่วยงานพระพุทธศาสนา

พระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย กับสถาบันโพธิ-คยาวิชชาลัย ๙๘๐ จึงต้องรีบสนองนโยบายโดยจัดตั้งสถาบันขึ้นรองรับงานของคณะสงฆ์ทันที ซึ่งที่นี่เป็นหนึ่งในทางเลือกที่เป็นความหวังของพระธรรมทูต ว่าเรามาศึกษาเรียนรู้ดูงานกันให้รู้แจ้งแทงตลอดแล้วกลับไปช่วยงานในประเทศไทย

ปลายแหลมหญ้าคาสู่ปัญญาคน

ที่เลือกให้วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์เป็นเรือนเพาะชำพระธรรมทูต หรือที่เราใช้คำว่า **"กองทัพธรรม"** นั้น เพราะความประทับใจที่คณะผู้มาบวชถวายเป็นพระราชกุศลฯ เห็นงานของพระธรรมทูตแล้วเกิดความประสงค์จะต่อเติมเสริมศาสนกิจในส่วนนี้ให้แข็งแรงและขยายผล จึงเลือกที่นี่ คงเป็นเพราะเราแสดงน้ำใจโดยอาสาเป็นแม่งาน และสถานที่แห่งนี้น่าจะเป็นตำราบนแผ่นดินให้เราศึกษาเรียนรู้กันเป็นเบื้องต้นก็ได้

ขอเน้นว่าการสร้างวัดนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและปฏิบัติธรรม ทุกอย่างในนี้เกิดจากสมองบวกกับสองมือถ่ายทอดลงสู่แผ่นกระดาษ โดยมีความศรัทธาคือธงนำหน้า มีเจตนาเป็นกำลังหนุน มีปัญญาเป็นผู้เกื้อกูล มีผู้ใจบุญร่วมอนุโมทนา เราทำงานกันอย่างเป็นระบบ หมุนไปตามกงล้อเหมือนธรรมจักร แบ่งงานกันชัดเจนในทุกส่วนของความรับผิดชอบตามเอตทัคคะ คือความชำนาญเฉพาะตน ทุกคนมีงานเป็นหลักปฏิบัติ ถือว่า **"การปฏิบัติงานคือการปฏิบัติธรรม"**

ที่วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ มีภาคส่วนของงานพระธรรมทูตซึ่งไปดูแลผู้มาแสวงบุญที่ใกล้ด่านชายแดนอินเดียทางเข้าประเทศเนปาล เรามีห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องรับประทานอาหาร ห้องครัว มีที่นั่งพักผ่อน และมีร้านจำหน่ายของที่ระลึกของพุทธวิหาร ๙๖๐ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่จัดไปจากที่นี่คือ **"หญ้าคา"** มัดเป็นกำ ทำเป็นที่ประพรมน้ำมนต์ โดยให้นักเรียน

■ สาลวโนทยาน หรือพุทธวิหาร ๙๖๐ ใกล้ชายแดน

ที่อยู่ในความสงเคราะห์ ๒๖ โรงเรียนช่วยกันทำ ปรากฏว่าได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะหญ้าคาที่กุสินาราเป็นหญ้าคาพิเศษที่แหลมคมกว่าที่อื่นๆ

ชาวอินเดียมีความเชื่อว่าหญ้าคาเป็นหญ้าศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์มีเดชมาแต่โบราณ ดูแต่ชื่อเมืองแห่งนี้ที่มีนามว่า **"กุสินารา"** มาจากชื่อเดิมว่า **"กุสาวดี"** เป็นราชธานีของพระเจ้ามหาสุทัสสนะ

กุสาวดีเป็นเมืองที่มีหญ้าคายอดวิเศษ จึงส่งอานิสงส์ให้คนเมืองนี้ฉลาดหลักแหลมเหมือนหน่อหญ้าคาที่ทั้งแหลมทั้งคม และหญ้าคาเป็นพืชที่แตกหน่อมากและเร็ว ทนร้อนทนหนาวได้ดี แม้โดนไฟไหม้หมดป่า พอฝนตกมาหญ้าคาก็เกิดขึ้นอีกอย่างรวดเร็วและแข็งแรง

เรานำหญ้าคาเมืองกุสินารา (เมืองศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาปรินิพพาน) มามัดขายเป็นกำเพื่อทำเป็นที่ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ พระท่านมาเห็นก็อุดหนุนกันใหญ่ มัดละ ๓๐๐ บาท จนไม่พอขาย รายได้ส่วนนี้นำไปเป็นทุนให้เด็กได้เรียนหนังสือและเก็บเงินจำนวนนี้ไว้จนถึงวันปลงอายุ

■ สวนร่มรื่นให้นั่งพักและยืดเส้นยืดสาย ที่พุทธวิหาร ๙๖๐

■ ห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดที่สุดในอินเดีย - เนปาล ที่พุทธวิหาร ๙๖๐

สังขารของพระพุทธเจ้า จึงนำเงินมามอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนเป็นรายหัว คำนวณว่าแต่ละโรงเรียนมีเด็กอยู่เท่าไหร่ ก็ให้โรงเรียนไปพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กๆ เด็กนักเรียนจะได้มีเงินทุนสำหรับเรียนหนังสือ เงินอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้บริหารโรงเรียนของวัดเอง โดยนำเงินมาจ้างครูใหญ่ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูน้อย ครูที่เราจ้างก็มาช่วยงานที่วัดด้วย เด็กๆ ชาวอินเดียก็เข้ามาเรียนที่โรงเรียนวัด **นี่คือการประกาศพระพุทธศาสนาเชิงรุกดุจความแหลมคมของหญ้าคาด้วย**

บุญที่แสวงคือแม่แรงยกสู่ยอด

งานที่พุทธวิหาร ๙๖๐ (ชายแดนอินเดีย - เนปาล) มีอาสาสมัครช่วยงาน เตรียมห้องน้ำสะอาดไว้ดูแลท่าน ฝึกคนเตรียมโรงครัว เตรียมช้อนจาน สถานที่ฉัน ที่รับประทานอาหาร เตรียมห่อข้าวให้คณะเดินทาง มีคนใจบุญอาสามาช่วยเตรียมงานทั้งหมด มาทำงานดูแลคนมาแสวงบุญ ได้อธิบายให้ฟังว่า

"เพราะคนมาแสวงบุญ คือบุคคลที่เราถือว่าเป็นคนของ

พระพุทธเจ้า เขาตั้งใจเอามือของเขามาพนมไหว้ถวายบูชาพระพุทธเจ้า กราบพระพุทธเจ้า เอาหัวที่มีค่าของเขาก้มกราบเคารพต่อพระพุทธเจ้า เราจึงอาสามาดูแลคนของพระพุทธเจ้า เราไม่มีโอกาสเกิดทันสมัยพระพุทธเจ้า ไม่มีโอกาสได้ดูแลนวดฝ่าพระบาทก่อนปรินิพพาน ไม่มีโอกาสถวายยา เราขอดูแลบุคคลมากราบพระพุทธเจ้า คนที่มากราบพระพุทธเจ้าควรจะได้รับสิ่งที่ดีงาม”

การสร้างวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์มีผู้ตั้งคำถามว่าทำไมวัดสร้างที่พักดีเหลือเกิน ขอตอบว่า **“ถ้ามีโอกาสมีทรัพย์มากจะทำดีกว่านี้อีก เพราะคนที่มาพักที่นี่ล้วนแต่เป็นคนของพระพุทธเจ้า คนบุญอยู่ที่ใดๆ แล้วมีความสุข ไม่ใช่เห็นเรื่องบุญเป็นเรื่องลำบาก ฉะนั้น คนบุญมาที่นี่จะได้รับการดูแลที่ดีที่สุด หากไม่สบายก็มีโรงพยาบาล หิวก็มีห้องอาหาร กระหายก็มีน้ำชากาแฟ เมื่อยล้าก็มีห้องให้นอนพัก ถ้ามาทำบุญแล้วสบาย คนก็จะอยากมาทำบุญ เพราะฉะนั้น อาสาสมัครที่มาช่วยงานวัดเหล่านี้ก็จะมาคอยดูแลคนบุญทั้งหลาย”**

กราบลงตรงอิฐ จิตสัมผัสพุทธได้

ที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ได้บอกถวายแบบไม่หวังผล ผมหวังให้ท่านมาศึกษาเรียนรู้แล้วกลับไปประเทศไทยเพื่อไปเทศน์เรื่องพระพุทธเจ้า เรื่องคนทำงานเพื่อพระรัตนตรัย ไปเผยแผ่เรื่องคุณของพระพุทธเจ้าให้โยมฟัง จะได้มีความสุขยิ่งๆ ขึ้น

ฟังเรื่องอะไรไม่สุขใจเท่ากับฟังเรื่องของพระพุทธเจ้า เมื่อผู้ฟังมีความสุขกายสุขใจ ไปทำงานก็จะมีรายได้ดี ครอบครัวดี ฐานะตำแหน่งการงานดี มีกำลังบุญเพียงพอแล้วให้ท่านพามาไหว้พระ มากราบไหว้พระพุทธเจ้า

กราบเพียงหินก้อนเดียวก็ให้ความรู้สึกว่าได้สัมผัสกับพระพุทธเจ้าตัวจริงได้ สัมผัสได้อย่างไร สัมผัสได้ด้วยการเดินเข้าพระพุทธสถาน เหมือนกับได้สัมผัสลมหายใจของพระอรหันต์ที่ยังอยู่ ยังบริสุทธิ์ชื่นใจ

ท่านได้มาศึกษาปฏิบัติเชิงลึก ณ ดินแดนพุทธภูมิ เมื่อกลับไปก็ไปประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างจนญาติโยมพากันพูดถึงท่านว่า *"พระรูปนี้น่าศรัทธาเหลือเกิน พระรูปนี้ไปอินเดียมา*

ไปอยู่ใกล้พระพุทธเจ้า ไปรับใช้พระพุทธศาสนามาช่วยงานพระพุทธเจ้า” สอนให้ญาติโยมได้เห็นคุณของการได้ใกล้ชิดพระพุทธองค์ ได้ใกล้ชิดพระรัตนตรัย

วันนี้เราหวังที่จะเห็นพวกท่านเดินรอบเจดีย์ เดินไปไหว้-พระสวดมนต์ เดินเข้าไปฉัน ไปที่อู่ข้าวอู่น้ำ เดินมานั่งคุยกันฉันเพื่อน ฉันพี่ฉันน้อง พี่รู้สอง น้องรู้สี่ หวังจะให้เหลือแต่รอยเท้าพวกท่านไว้ อย่างอื่นไม่ต้องเหลือไว้ ขอให้ท่านนำสิ่งที่ได้ทั้งหมดกลับไปสำนักท่าน ไปวัดท่าน ไปตำบลท่าน ไปจังหวัดท่าน ไปทำกิจการงาน แล้วขาดเหลืออย่างไรให้ส่งข่าวมา จะได้ช่วยเหลือกันได้ กลับไปปั้นลูกศิษย์ ไปสร้างคนสนิท **“คนสนิท”** ในที่นี้หมายถึง **สร้างคนให้สนิทกับพระรัตนตรัย** ให้เราหมายมั่นปั้นมือฝากผีฝากไข้ได้ อยากส่งใครมาอินเดียก็ให้บอก ผมมีวิธีการที่หนุนเสริมช่วยนำพาพวกเขามาได้

พุทธภูมิหนึ่งไตรมาส เหมือนจำพรรษากับพระอรหันต์

วันนี้พระธรรมทูตตัวแทนองค์กรสงฆ์มาจำพรรษาในแดนพุทธภูมิ ถือเป็นสิ่งที่ดีสุดยอด อยากให้ท่านมาจำพรรษาที่นี่นานแล้ว พอรู้ข่าวว่าท่านทั้งหลายจะมาโครงการนี้ก็ดีใจหลายคนก็พากันคิดว่าจะทำอย่างไรถึงจะมาได้ ผมบอกว่าไม่ยาก ขอให้ทุกท่านที่อยากมาปฏิบัติตนให้เป็นที่ศรัทธามีความมั่นใจตัวเอง มีความห้าวหาญในศักดิ์ศรี คือ

๑. ศักดิ์ศรีของคนคาดสังฆาฏิ

๒. ศักดิ์ศรีของคนอุ้มบาตร

๓. ศักดิ์ศรีของคนปลงผม

เมื่อใดวันใดเราโกนผม เราจะเห็นความฉลาดของตนเองทันที เมื่อใดเราอุ้มบาตรจะเห็นความเป็นปราชญ์เชิง-พุทธทันที เมื่อใดเราคาดผ้าสังฆาฏิจะเห็นความองอาจของศิษย์พระตถาคตทันที

เวลาผมบวชพระที่ใต้ต้นโพธิ์ ก็จะบอกพระใหม่ว่าพวก

เรามาบวชน้อยวัน พยายามคาดผ้าจีวรของพระพุทธเจ้าไว้ให้นานที่สุด สังฆาฏิผ้ารัดอก สบง ทรงจีวร แม้แต่เวลานอนก็อย่าเอาออก แม้เวลาสรงน้ำเสร็จก็ให้รีบห่ม เพราะเรามีเวลาอยู่กับจีวรพระพุทธเจ้าน้อย กอดจีวรไว้ อุ้มบาตรของพระพุทธเจ้าไว้เป็นดังคลังบริยัติ เป็นมหาสมบัติ อุ้มให้เหมือนแม่อุ้มท้องประคองเรา เหมือนแม่ที่ไม่เคยวางเราไว้แล้วหนีไปที่อื่น เส้นผมรักษาให้เกรียนไว้ตลอดเวลา ตราบใดที่ผมเกรียน ลาภเกิดไม่เว้นกลางวันกลางคืน

เวลาที่พวกเขาต้องลาสิกขาบทออกไป เขาบอกว่า *"ผมเสียดายผ้าเหลือง เวลาท่านเจ้าคุณจับผ้าจะชักออก ผมรู้สึกว่าใจอยากจะกอดผ้าเหลืองไว้ ไม่อยากจะให้ใครมาดึงผ้าเหลืองออก ผมรักผ้าเหลืองมาก"*

พอได้ยินได้ฟัง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ผมไม่อยากสึกให้ใครเลย ให้เป็นประธานในพิธีได้ จะประพรมน้ำมนต์ให้ผมมีหน้าที่คล้องผ้า ท่านเหล่านี้พอสึกไปจึงรักผ้าเหลือง ไม่ว่าอยู่ไหนในอาชีพอะไร เขาก็ยังรู้สึกว่าตนเองยังคาดสังฆาฏิยังมองเห็นตัวเองอยู่ใต้ต้นโพธิ์ มองเห็นตัวเองอยู่ป่าอิสิปตน

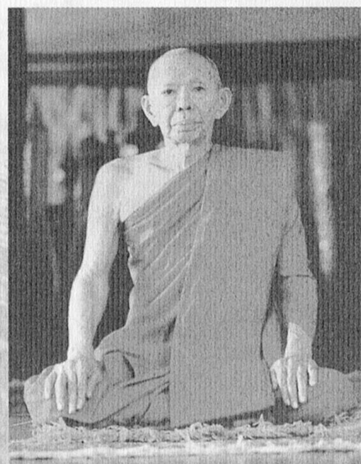
มฤคทายวัน อยู่หน้าสถูป มองเห็นตัวเองกราบก้อนอิฐอยู่ที่เขาคิชฌกูฏ มองเห็นตัวเองยืนมองเสาหินพระเจ้าอโศก มองเห็นฝ่าพระบาทพระพุทธเจ้าประทับติดอยู่ที่หน้าผาก คนเหล่านี้จะไม่มีทางออกนอกศาสนา เพราะเขาได้อยู่ใกล้พระพุทธเจ้าอยู่ใกล้พระรัตนตรัยโดยหัวใจแล้ว

บวช ๓ ตามนี้ บวชให้พ่อแม่ (ชาติ) บวชให้พ่อหลวง (พระมหากษัตริย์) บวชให้ต้นโพธิ์ (ศาสนา)

โลกดับทุกข์เข็ญได้ ด้วยพุทธศาสนา

หลวงพ่อพระสุเมธาธิบดี (บุญเลิศ ทตฺตสุทธิเถระ) รับพระบัญชาจาก**สมเด็จพระอริยวงศาตถาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ญาโณทยมหาเถระ)** ให้ท่านมาเป็นเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยาและหัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖

ท่านเริ่มงานประกาศพระพุทธศาสนาเชิงรุก หมายถึงการเดินเข้าหาคนกับการให้คนเข้ามาหา ท่านมีวิสัยทัศน์ในความเป็นนักพัฒนาเต็มรูปแบบ ด้วยอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่มากหลาย นำวิถีแห่งงานที่ถูกเพาะชำจากวัดมหาธาตุฯ มาขยายผลลงพื้นที่ใน

หลวงพ่อพระสุเมธาธิบดี

วัดไทยพุทธคยาเป็นก้าวแรก ท่านเป็นผู้จุดประกายให้งานพระธรรมทูตส่องประกายไปทั่วชมพูทวีป และยังทอแสงสีให้สะท้อนย้อนกลับไปเป็นประโยชน์ด้วยการสร้างศรัทธาและปัญญาให้พุทธศาสนาในประเทศไทยสว่างไสวไปด้วย ท่านเป็นเจ้าคุณที่หนุ่มที่สุดในยุคนั้นที่พระศรีสุธรรมมุนี คราวเมื่อดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ท่านเป็นผู้คิดสโลแกนให้มหาวิทยาลัยว่า **“โลกดับทุกข์เข็ญได้เพราะพระพุทธศาสนา”** ท่านเชี่ยวชาญในสายงานการพัฒนาศาสนาและสังคม ในยุคนั้นหาตัวจับยาก คราวเมื่อถึงยุควัดมหาธาตุฯ เปลี่ยนแปลงทางด้านการปกครอง จึงได้รับพระบัญชาให้มาประจำที่อินเดีย

ท่านเล่าให้ฟังว่า พอไปกราบที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์สถานที่ตรัสรู้ กลับถึงวัดเริ่มงานเผยแผ่ทันที โดยตั้งศรัทธา เจตนาและปัญญา ลงสู่งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาใน ๕ จุด คือ

๑. ศาสนสถาน

๒. ศาสนวัตถุ

๓. ศาสนบุคคล

๔. ศาสนพิธี

๕. ศาสนธรรม

ท่านสอนผมว่า **"ศาสนาเราจะอยู่ได้ ศาสนาเราจะอยู่รอด ศาสนาเราจะปลอดภัย เราต้องช่วยขับเคลื่อนให้ศาสนา ๕ จุด ไปสู่ทางเจริญ ปิดทางเสื่อม เปิดงานเผยแผ่ ให้ปรากฏความเจริญอย่างครบวงจร งานพระธรรมทูตจะแข็งแรงต้องอาศัยองค์ประกอบที่เข้มแข็งด้วย โดยอาศัยพุทธภูมิเป็นเรือนเพาะชำ เป็นที่หว่านเมล็ดกล้าลงสู่พื้นนา คือหน้าที่และหน้าตาให้พระพุทธศาสนากว้างไกล"**

๑. ศาสนสถาน ท่านเริ่มปรับวัดไทยพุทธคยาด้วยการสร้างสถานที่พักอาศัยของผู้แสวงบุญให้เพียงพอ แล้วเข้าดูแลศาสนสถานหลักที่ปริมณฑลพุทธคยา คือ ต้นพระศรีมหาโพธิ์กับพระเจดีย์ใหญ่ ต่อเติมอุโบสถวัดไทย สร้างวิหารชั้นบนของพระเจดีย์ นี่คือนโยบาย

๒. ศาสนวัตถุ ท่านได้สร้างวัตถุหลัก คือ สร้างพระพุทธ-รูปมอบให้ชาวพุทธใหม่ ให้โอกาสชาวอินเดียผู้ศรัทธาที่อยากบวช ก็แนะนำให้ชาวอินเดียมาบวชที่ใต้ต้นโพธิ์ บวชแล้วก็ให้

อุ้มบาตรกับพระพุทธรูปกลับไปภูมิลำเนา

๓. ศาสนบุคคล เมื่อมีพระอินเดียบวชมากพอสมควร ก็ตั้งคณะสงฆ์อินเดีย ให้มีสังฆนายก คือ สังฆราชอินเดีย เป็นหัวหน้า และสนับสนุนให้ซื้อที่ข้างๆ วัดไทยพุทธคยา ด้านตะวันตก ให้พระสงฆ์ปกครองกันเอง ให้ช่วยกันประกาศ พระพุทธศาสนา ด้วยการตั้งโรงเรียน นำพระจากเมืองไทย มาเป็นพระธรรมทูตที่อินเดีย สมัยนั้นไม่มีใครกล้ามา

ท่านใช้วิธีการเปิดประตูการศึกษา โดยใช้ใบปริญญา เป็นสะพานเชื่อม นำพระเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยมคธ และ ส่งเสริมให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการศึกษาสงฆ์ อินเดีย ส่งเสริมการศึกษานักเรียนอินเดียตัวน้อยๆ แล้วก็ให้ นักเรียนไทยมีการศึกษาที่ขยายงานออกไป ผมก็เป็นหนึ่งใน เมล็ดพันธุ์นั้นที่หลวงพ่อหว่านลงนาไว้ หลวงพ่อเป็นผู้มีวิสัย ทัศน์กว้างไกล

เมื่อก่อนพระวิทยากรที่ยืนถือไมค์หน้ารถทัวร์ นั่งเทศน์ นั่งสอน ๘ ชั่วโมงต่อวัน แรกๆ พระเราสนใจไม่มากนัก เพราะถูกมองกันว่า **"พระมาหิ้วย่ามตามทัวร์"** หรือพูดให้แบบ

ไม่ให้กำลังใจกันว่า **"มาทำมาหากินกับทัวร์"** แต่หลวงพ่อสอนให้ผมมองข้ามประเด็นนี้ไป โดยบอกว่าคนมาอินเดียเขามีศรัทธากันมาไหว้พระพุทธเจ้า พระเราควรมีหน้าที่นำคนเหล่านั้นไปกราบพระพุทธเจ้าจึงจะงาม เป็นผู้นำพาสวดมนต์เจริญจิตภาวนาก็จะได้ประโยชน์มากๆ พระธรรมทูตเราควรมีจิตสำนึกต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และลงสู่งานดูแลคนของพระพุทธเจ้าเหล่านี้ด้วย

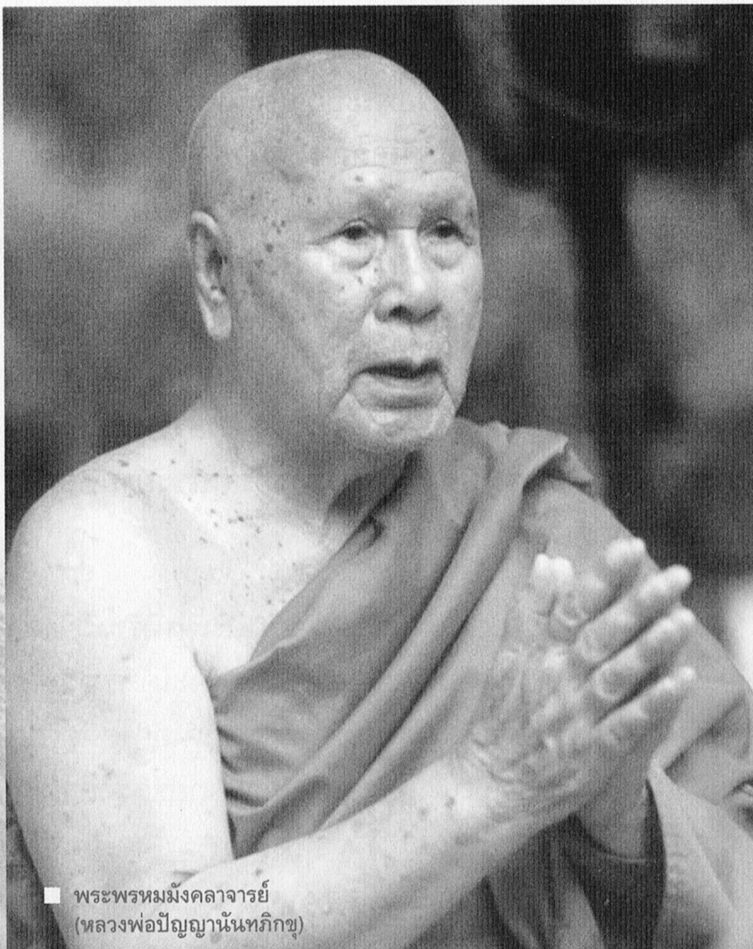
ผมเคยคิดว่า การเดินทางไปยังพุทธสถานแต่ละแห่งในแดนพุทธภูมิ ต้องนั่งอยู่บนรถตั้ง ๗ - ๘ ชั่วโมง เราควรใช้เวลายาวนานเช่นนี้ **แปลงสภาพรถเป็นสถานที่สอน เป็นสถานที่สวดมนต์ เป็นโรงเรียนปริยัติธรรม** จึงนำความคิดนี้กราบเรียนปรึกษากับหลวงพ่อพระสุเมธาธิบดี หลวงพ่อบอกว่าความคิดนี้ใช้ได้ ลองทำงานดู เรารักเราชอบ ก็มีทางเจริญนั่นคือการเริ่มทำงานเผยแผ่ในพุทธภูมิของผม

๔. ศาสนพิธี คือ การนำผู้มีความศรัทธาและปัญญาอยู่แล้วเข้าถึงพระรัตนตรัย ด้วยการให้ศาสนพิธีเป็นสื่อให้ถึงพุทธธรรมได้ ในอินเดียค่อนข้างง่ายต่อการเทศน์การสอน

เรื่องพุทธศาสนาให้คนผู้มีศรัทธาต่อพระพุทธองค์ได้รวดเร็ว

ในปี ๒๕๒๙ หลวงพ่อพระปัญญานันทภิกขุเดินทางพาคณะมาแสวงบุญตามสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ตำบล สมัยนั้นพระวิทยากรหายาก ไม่มีใครอยากมาเป็นพระวิทยากร เพราะคำว่า **“หิ้วย่ามตามทัวร์”** ยังติดหัวอยู่ และไม่มีใครอยากมาเสียศักดิ์ศรีของพระนักศึกษา จึงไม่กล้ามาปนเปื้อนกับงานอย่างนี้ คำว่า **“พระมาอยู่อินเดียเพื่อมารับทัวร์”** ถูกส่งเป็นสัญญาณมิจฉาทิฏฐิต่อกันเป็นทอดๆ ว่าให้พระนักศึกษารีบตั้งใจเรียนแล้วรีบกลับ โดยไม่ทันได้คิดว่าการออกบรรยายคือการเผยแผ่อย่างสุดยอด

ผมเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เดินทางมาเฝ้าพระพุทธเจ้า และเห็นประโยชน์อย่างสูงที่เราจะได้ทำงานเป็นปากเป็นเสียงให้กับพระรัตนตรัย วันหนึ่งผมได้โอกาสติดตามคณะของ**หลวงพ่อปัญญานันทะ** ตามมอบหมายของหลวงพ่อพระสุเมธาธิบดี แรกๆ ผมก็ไม่กล้านัก เพราะท่านเป็นพระมหาเถระ เป็นนักเทศน์นักสอน ขอทำหน้าที่เพียงอุ้มย่ามเดินตาม ถือร่มเดินข้างก็พอ ท่านก็ปลอบใจว่า

พระพรหมมังคลาจารย์
(หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ)

"จะทำงานใหญ่ต้องใจใหญ่ จะเป็นใหญ่ต้องอยู่ใกล้ผู้ใหญ่ ดีให้บุก สุขให้สร้าง ดีนำทาง สุขตามตลอด" วันนั้นเลยต้องทำหน้าที่เป็นผู้บรรยาย

เมื่อเดินทางมาถึงเมืองสาวัตถีและเข้าพักที่วัดไทยสาวัตถี **พระพรหมมังคลาจารย์** (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ) ท่านเรียกผมมาแล้วถามว่า *"ใครเป็นคนพูดบนรถว่า พี่น้องทั้งหลาย"* คือผมเลียนเสียงหลวงพ่อปัญญา หลวงพ่อเลยเรียกผมมาแล้วจับหัวผมมาที่กุฏิพระพุทธเจ้า แล้วเรียกโยมเรียกพระ *"พระมานี่ ทุกคนมานี่ จะแต่งตั้งพระทำงาน"* แล้วหลวงพ่อปัญญาก็พูดว่า *"ขอเธอจงเป็นเหล่ากอของเราปัญญานันทะ มีนามว่า* ***พระอมตานันทะ*** *เถิด"* โยมที่ได้ฟังตอนนั้นสวดชยันโตคาถาแทนพระเลย

นี่คืองานที่ทำหน้าที่พระธรรมทูต ต้องออกไปสู่พื้นที่ต่างๆ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ผมใช้เวลา ๑๐ ปี ค่อยๆ สร้างสถานภาพให้คนมองเห็นว่าพระที่บรรยายทั้งหมดไม่ใช่พระหิ้วย่ามตามทัวร์ จนวันนี้กลายเป็นว่ามาแดนพุทธภูมิต้องมีพระวิทยากร นี่คือการสร้างศาสนบุคคล ต้องสร้างบุคคลให้

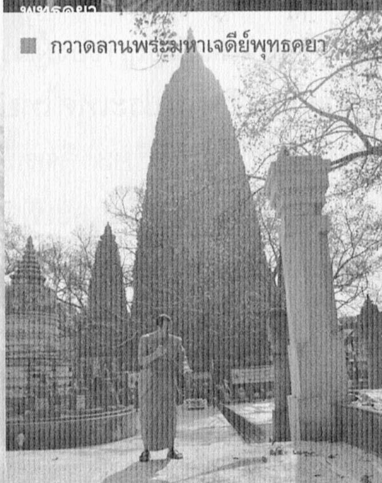
แข็งแรงก่อนสร้างพระให้มีอุดมการณ์ เมื่ออุดมการณ์มีแล้ว ต้องสร้างอุดมคติ เมื่อสร้างอุดมคติแล้วต้องสร้างบ่อแห่งการดำริ ให้ชีวิตแห่งการเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

ศาสนพิธีที่ปฏิบัติในพุทธภูมิเหมือนทำงานต่อเบื้องพระพักตร์พระพุทธเจ้า ต้องมีความแม่นยำ หลวงพ่อพระ-สุเมธาธิบดีจับประเด็นประเพณี ๑๒ เดือนขึ้นมา รัชกาลที่ ๕ หลังจากเสด็จกลับจากอินเดียยังทรงนำประเพณีเหล่านี้ไปสืบชะตาบ้านเมือง ในประเพณีของอินเดียทั้งหลายโยงใยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพิธีนั้น ในประเพณีมีวัฒนธรรม มีคุณธรรม และในคุณธรรมมีพุทธธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนพิธีในอินเดีย เราต้องเข้าใจพิธีกรรมแล้วมองให้เห็นพุทธธรรมในนั้น ใช้พิธีการทางศาสนามาเป็นสื่อของการประกาศพุทธศาสนาให้ได้โดยใช้คำที่ว่า **“เดินตามทางของเขาสู่เป้าหมายของเรา”**

๕. ศาสนธรรม คือการสร้างความประทับใจในหลักธรรม อันเป็นยอดจากพระสูตร พระวินัย พระอภิธรรม ผ่านการทำวัตร หรือการคัดสรรบทสวดมนต์จากพระสูตร พระอภิธรรม พระวินัย นำมาแยกใช้สาธยายพร้อมกับให้ความหมาย อันมีพุทธประวัติ ธรรมบท ชาดก คำสอนจากอรรถกถา และวัฒนธรรมประเพณี คลุกเคล้าเข้าถึงคำสอนทางพระพุทธศาสนา พระธรรมทูตจะทำงานในส่วนนี้ให้สำเร็จได้มิใช่มีแต่ความรู้ที่จำมา หรือความรู้ที่จำไว้ใช้ในห้องสอบเท่านั้น งานพระธรรมทูตเป็นการนำความรู้ที่จำมาใช้ในห้องสอบมาลงสู่พื้นที่ ให้ความรู้อยู่ในศรัทธาและปัญญาของผู้มาแสวงบุญ พร้อมนำกลับไปรดน้ำพรวนดินในประเทศไทยให้พระพุทธศาสนางอกงามไพบูลย์ ในฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ช่วยกันยังประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน และเพื่อประโยชน์สูงสุดด้วยการสนองงานพระพุทธศาสนาด้วยกันทุกท่าน เทอญ ❖

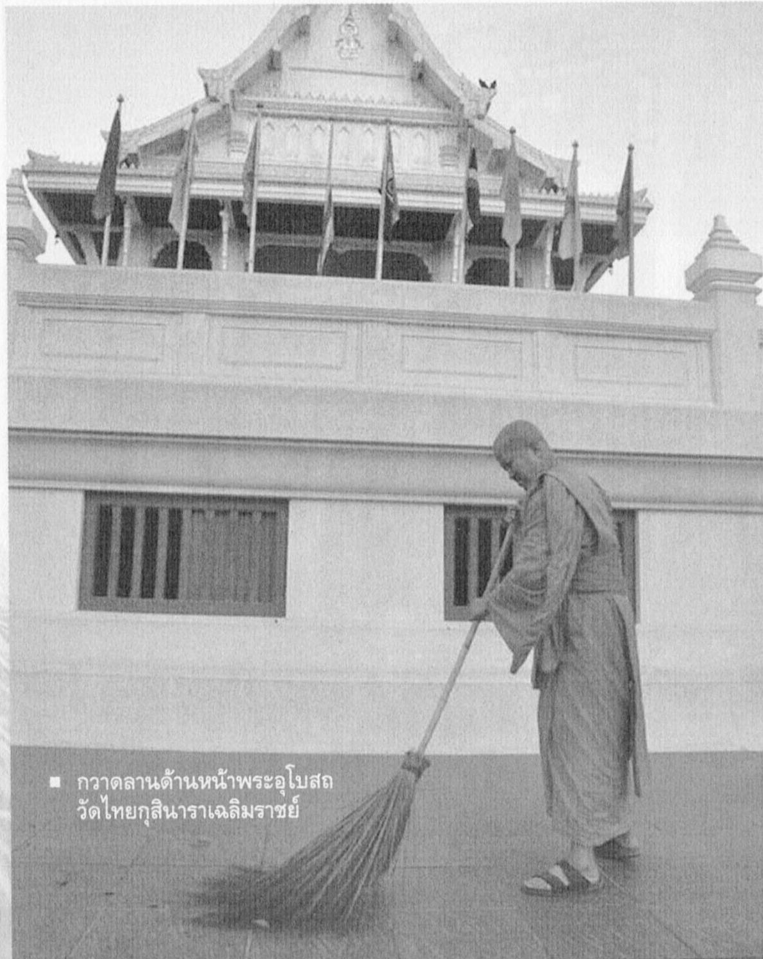
การปฏิบัติงาน คือการปฏิบัติธรรม
หลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระราชรัตนรังษีทำความสะอาดพระมหาเจดีย์พุทธคยา

กวาดลานพระมหาเจดีย์พุทธคยา

กวาดลานวัดไทยพุทธคยา

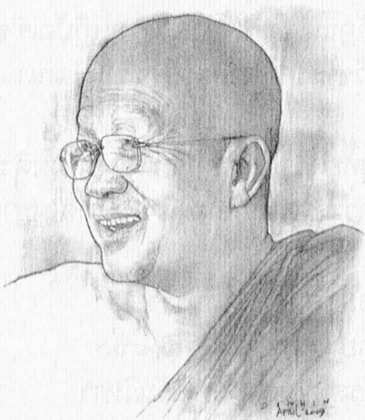
■ กวาดลานด้านหน้าพระอุโบสถ
วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

ประธานดูแลโครงการบูรณะปรับปรุงวัดไทยพุทธคยา

สนทนาธรรมกับแม่ชีอ้อม สุนิสา สุขบุญสังข์ ที่วัดไทยพุทธคยา

พระราชรัตนรังษี (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)
หัวหน้าพระธรรมทูตไทย ประจำประเทศอินเดีย – เนปาล

เกิด ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๗

การศึกษา B.A. Political Science,
M.A. Buddhist Studies (First Class)
Ph.D Ph.D. Buddhist Studies (Ecology)

เกียรติคุณ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาธรรมนิเทศ

- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต-กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ตำแหน่งงาน

- เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย (ตามมติ มส.)
- ปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล (ตามมติ มส.)
- ประธานสงฆ์วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์
- ประธานสงฆ์วัดไทยนวราชรัตนาราม ๙๖๐
- ประธานอำนวยการสร้างวัดไทยเชตวันวิหาร
- ผู้อำนวยการสถานพยาบาลกุสินาราคลินิก
- ผู้อำนวยการสถานพยาบาลวัดไทยพุทธคยา

งานเขียน สู่แดนพุทธองค์ อินเดีย - เนปาล • จาริกเนปาล อันว่าศรีลังกา • สมุดภาพพุทธภูมิ • หิมะในจานดิน วิสัยทัศน์นักเผยแผ่ในพุทธภูมิ • อิฐ หิน ปูน ทราย ๑๐๐ มุมมองส่องอินเดีย • ร้อยวาทะธรรมะปิดทอง วาทีหิมาลัย • พูดนอกไมค์ในอินเดีย • ธรรมะในพุทธมนต์ หอมกลิ่นพาราณสี ฯลฯ

บันทึก

บันทึก

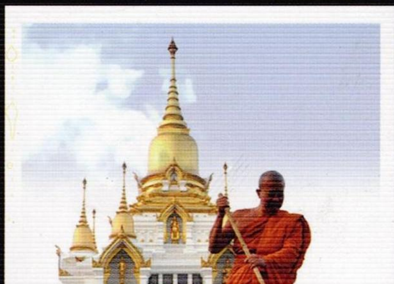
บันทึก

บันทึก

ชาวอินเดียเชื่อว่า "หญ้าคา" เป็นหญ้าศักดิ์สิทธิ์
มีฤทธิ์มีเดชมาแต่โบราณ ดูแต่ชื่อเมืองนี้ที่มีนามว่า
"กุสินารา" ที่มาจากชื่อเดิมว่า "กุสาวดี"
อันเป็นราชธานีของพระเจ้ามหาสุทัสสนะ
กุสาวดีเป็นเมืองที่มีหญ้าคายอดวิเศษ
จึงส่งอานิสงส์ให้คนเมืองนี้ฉลาดหลักแหลม
เหมือนหน่อหญ้าคา ที่ทั้งแหลมทั้งคม"

พระราชรัตนรังษี

ปญฺญา นรานํ รตนํ
ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน
ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต
ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก
นฺตถิ ปญฺญา สมาอาภา
แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา ไม่มี